БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, ВКП(б)-гэй Улан-Удын горкомой орган

№ 179 (6360) СЕНТЯБРИИН 11 ВТОРНИК 1951 он

Сэн 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

ТАРЯА ТУШААЛГЫЕ ЭРИД ХУРДАДХАХА

Республикын колхозууд, МТС-үүд таряа хуряалга болон гүрэндэ тушаалгые богонихон саг соо дүүргэхэ бүхы арга боломжотой байна. Энэ жэл республикымнай машинно-тракторна станцинууд хүрэлсэн ба хүдөө ажахын бүхы машинануудые олоор абаһан байна. Тиихэдэ таряа хатааха хэрэгсэл олон зерносушилкануудые абаа. Ингэжэ колхозуудай хүдэлмэриин эхэнхи хүдэлмэри механизацилагдаһан дээрэһээ таряа хуряалгые урда жэлнүүдэй мэдээр хурдан эмхидхэх шадабари ехэ. Энэ жэл таряа олоор ургаһан, хүдэлмэриин ороходоо үшөө богони болон үнгэргэхэ хүсэд арга бии байна.

Гадна гүрэнэй бэлэдхэлэй пунктнуудта таряа шэрэхын тула колхозуудта олон автомашина ба үгтэһэн байна. Энэ жэл гүрэн хадаа республикын колхозуудта таряа тушаалгаар ехэ хүнгэлэлтэ үгэһэн байна. Тиимэһээ урга хуряалгые, гүрэндэ таряа тушаалгые энэ жэлэй түсэбые түргэнөөр дүүргэхэ үшөө шэнэ арга боломжо бии болоно гэшэ.

Түрүү аймагууд ба колхозууд эдэ арга боломжонуудые зүбөөр эмхидхэжэ, таряа тушаалгые амжалтатайгаар ябуулна.

Таряа хуряаха ба гүрэндэ тушаахын талаар Иволгын аймагай колхозууд ехэ амжалта туйлаа. Тэрэнэй үргэлжэлдөө эдэшэлхэһээ энэ гүрэнгэй эндэхи колхозууд түсэб... Тиигэжэ эхилээ нэн. Тиигэжэ сохигдоһон таряа сэбэрлэхэ, хатааха хүдэлмэриие шадамараар эмхидхэһэн байха юм. Хуряалга болоһон колхозуудынь түрүүшын үдэрһөө захалаад таряагаа бэлэдхэлэй пунктда шэрэдэг байгаа. Колхозууд таряа хуряалгые ба гүрэндэ таряа тушаалгые түргэн ябуулжа, 5 хоног бүринэй график холодоо үлүүлэн дүүргэжэ байгаа. Тиигэжэ таряа тушаалгын жэлэй түсэбые бүхы аймаг таряа болзорһоо урид августын түрүүшэр дүүргэһэн байна.

Иволгын колхозникууд комбайнаар таряа гараһан таряае сэбэрлэлгэ ба сохилгые зүбөөр эмхидхэжэ, таряае бэлэдхэлэй пунктнуудта шуурхайгаар шэрэһэн байна. Машина жолоодогшод, орооһо сэбэрлэгшэд һайнаар хүдэлмэрилээ.

Мүн Баргажанай аймагай колхозууд гүрэндэ таряа тушаалгын жэлэй түсэбөө һүүлэй табан хоног соо дүүргэжэ байса түргэдхөө. Эндэхи колхозууд сентябриин 1-нэй 5 болотор 31 процент ургалта үгөө. Жэшээлэн Сэлэнгын, Курумканай аймагуудай колхозууд таряа тушаалгаа темпые хурдадхаа.

Гүрэндэ таряа тушаалга юрэнхыдөө республика дотор ехэ муугаар ябуулагдажа байна. Август һарын график оройдоо 53,7 процент, сентябриин түрүүшын табан хоногой график минил 44,2 процент дүүргэгдэв. Тиихэдэ олонхи аймагууд таряа тушаалгынгаа графигы эхээр таһалдуулна. Жэшээнь, Заиграевын, Кяхтын, Хоринн, Тонкын ба бусад аймагууд сентябриин 1-нэй 5 болотор гүрэндэ таряа тушаалгын графигаа минил 13—25 процент дүүргэв. Тарбагатайн, Эхирит-Булагадай, Бичурын аймагуудта гүрэндэ таряа тушаалга тэсэхын удаанаар ябуулагдана.

Яруунын, Түнхэнэй, Хэжэнгын аймагууд гүрэндэ таряа тушаалга сентябриин 5 болотор оройдоо эхилээдүй.

Республика дотор гүрэндэ таряа тушаалгын иимэ муугаар ябуулагдажа байһанай гол шалтагаан юуб гэхэдэ, комбайнһаа гараһан таряа сэбэрлэлгэ ба хатаалгые муугаар эмхидхэлгэ болоно. Энээнһээ болоод сохигдоһон таряан удаан саг соо ток дээрэ хэбтэнэ. Энэ хадаа таряа тушаалгада угаа ехэ һаад тубэг ушаруулна. Кяхтын аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхоздо комбайнһаа гараһан тараанинь 6—7 хоног сэбэрлэгдэнгүй, хатаагдангүй, обоолоотой гутажа хэбтэнэ. Мүн Кударын аймагай нилээд олон колхозууд сушилкануудгүй дээрэһээ нойтон таряа Ехэ-Кударын пунктда абаашаад, тэндэ сэбэрлэжэ хатаахын тула бэе бэээ хүлеэжэ сагаа барана. Мүн Мухаршэбэрэй, Бичурын, Прибайкальска ба бусад аймагуудай колхозууд ток дээрэ сохигдоһон таряан ехээр сугларшоод хэбтэнэ.

Мүн амһарта, мэшээг үсөөнтэй дээрэһээ таряа тушаалгые һаатуулха ушарнууд зарим колхозуудта үзэгдэнэ. Тиихэдэ таряа шэрэхын тула эльгээгдэһэн автомашинануудые хүсэдөөр ашаглагданагүй. Эдэниие иишэ тиишэнь дэмы ябуулдаг баримтанууд Кяхтын, Кударын, Тарбагатайн ба бусад аймагуудта бии.

Эдэ бүхы дутагдалнууд дары зайсуулагдаха ёһотой байгаа. Тээд зарим аймагуудай, илангаа Кударын, Кяхтын, Мухаршэбэрэй аймагуудай партийна, советскэ, хүдөө ажахын органууд эдэ дутагдалнуудые усадхахын тула эрид шууд хэмжээ абанагүй. Тиихэдэ бэлэдхэлэй Министерствын эдэ аймагуудтахи түлөөлэгшэнэр иимэ дутагдалнуудтай дадашоод, колхозуудай хүтэлбэрилэгшэдһөө шанга эрилтэ хэнэгүй. Нютагай партийна, советскэ, хүдөө ажахын органууд, бэлэдхэлэй организацинууд таряа тушаалгын ябасые шамдуулхын тула зохихо хэмжээнүүдые абаха зэргэтэй. Түбхын түрүүн бии байһан зерносушилкануудые, орооһо сэбэрлэдэг машинануудые бүхы хүсөөрнь ашаглаха, таряа сэбэрлэлгэ ба хатаалгые ябаһан колхозникуудай ажал зүбөөр эмхидхэхэ шухала. Энэ хүдэлмэриие удэр һүнигүй эмхидхэжэ, колхоз бүхэн гүрэндэ таряа тушаалгын удэр бүри хабаадаха уялгатай. Таряа тушаалгын графигые заатагүй дүүргэхэ хэрэгтэй.

Гүрэндэ таряа тушаалгын ябасые түргэдхэхэ нэгэ шухала условиин хадаа автотранспортын һайн хүдэлмэри болоно. Бии байһан автомашинануудые зүбөөр ашаглаха, бэлэдхэлэй пунктнуудта таряа шэрэлгые удэр һүнигүй ябуулха хэрэгтэй. Гадна гүрэндэ таряа тушаалгада колхозуудай унаа морид олоор хабаадуулагдаха ёһотой.

Нютагай партийна, советскэ органууд хуряалга ба гүрэндэ таряа тушаалгын хүдэлмэриие дээрэ социалистическэ мүрысөө һайнаар эмхидхэжэ, таряа тушааха жэлэй түсэбые колхозоброо, аймагаараа болзорһоо урид дүүргэхын тула тэмсэхэ ёһотой.

ССР Союзай Сэрэгэй Министрын ПРИКАЗ

1951 оной сентябриин 9. № 120. Москва город.

Нүхэд танкистнууд ба танк бүтээгшэд!
Нүхэд солдадууд ба сержантнууд!
Нүхэд офицернүүд ба генералнууд!

Мүнөөдэр Советскэ Арми, манай бүхы арадтай хамтадаа, танкистнуудай Үдэрые һайндэрлэжэ ба Советскэ Правительствын, манай вождь, багша агуу ехэ Сталинай табиһан зорилгонуудые дүүргэлгэдэ танкистнуудай ба танк бүтээгшэдэй түйлаһан амжалтануудые тэмдэглэжэ байна.

Һайндэрөөр — танкистнуудай Үдэрөөр таанадые амаршалан, баяр хүргэнэб.

Бронетанкова ба механизированнэ сэрэгүүдэй личнэ составта, танк бүтээдэг промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдтэ—Советскэ Армиин дайшалхы хүсэ шадалые бэхижүүлгэдэ шэнэ шэнэ амжалтануудые түйлахыень хүсэнэб.

Танкистнуудай Үдэрые тэмдэглэн, захирхамни:

Мүнөөдэр, 1951 оной сентябриин 9-дэ, манай Эхэ ороной столица—Москвада ба союзна республиканудай столицануудта артиллерийскэ хорин буудалгаар салют хэхэ.

Советскэ танкистнууд ба танк бүтээгшэд мандаха болтогой!

Героическа советскэ арад ба тэрэнэй алдарта Арми мандаха болтогой!

Манай түрэл Советскэ Правительство мандаха болтогой!

Манай илалтануудые зоригжуулагша ба эмхидхэгшэ—большевигүүдэй агуухэ парти мандаха болтогой!

Манай вождь ба багша агуухэ Сталин мандаха болтогой!

СССР Союзай Сэрэгэй Министр Советскэ Союзай Маршал ВАСИЛЕВСКИЙ.

Танкистнуудай Үдэрые һайндэрлэлгэдэ зорюулагдаһан баярай заседани Москвада болобо

Столицын партийна, советскэ, нийтын организацинуудай ба танкова промышленностиин түлөөлэгшэдтэй хамтадаа ССР Союзай сэрэгэй Министерствын хэһэн баярай заседани танкистнуудай Үдэртэ зорюулагдаад, сентябриин 8-да Москвада болобо.

Союзнуудай Байшангай колоннэ зал һайндэрэйхээр харагдана. Ажалшадай агуухэ вождьнор В. И. Лениной ба И. В. Сталинай томо портредууд улаан бүдүүдээр шэмэглэгдэн, сценэ дээрэ харагдана.

ССР Союзай Сэрэгэй Министр Советскэ Союзай Маршал А. М. Василевский баярай заседани нээбэ.

Нүхэр И. В. Сталин түрүүтэй ВКП(б)-гэй ЦК-гэй Политбюро хүндэтэ президиумдэ улаан замхашагүй альгаташалган доро һунгагдаа.

Бронетанкова сэрэгүүдэй Маршал С. И. Богданов танкистнуудай Үдэр тухай элидхэл хэбэ.

Элидхэлшэ хадаа алдарта советскэ танкистнуудай ба танк бүтээгшэдэй хүндэлэлдэ, баатарлиг советскэ арадай ба тэрэнэй зэбсэгтэ хүсэнүүдэй хүндэлэлдэ, түрэлхи Советскэ правительстводо, большевигүүдэй партиин ба ажалшадай агуухэ вождь нүхэр И. В. Сталинай хүндэлэлдэ үрөөл табиба.

Зал соо нэрьемэ, үни удаан замхашагүй альгаташалган болоо.

Баярай заседанида хабаадагшад агуухэ вождь, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдалай туг баригша, Советскэ Союзай Генералиссимус нүхэр И. В. Сталинда эльгээхэ амаршалгые угаа ехэ дэбжэлтэтэйгээр батлан абаа. (ТАСС).

Шэнэ санаторинууд ба амаралтын байшангууд

Энэ жэлдэ профсоюзуудай, министерствонуудай ба ведомствонуудай амаралта-эмнэлгын газарнуудта 4 миллион гаран ажалшад амаржа байна. Хэдэн зуугаад мянган хүдэлмэришэд ба албахаагшад амаралтаа Крымдэ, Хара далайн эрьедэ, Хойто Кавказда, Грузида ба ороной курортно бусад районуудта үнгэргөө.

Санаторинууд ба амаралтын байшангууд жэлһээ жэлдэ үргэдэнэ. Промышленностиин олон янзын һалбаринуудай хүдэлмэришэд ба албахаагшадта зорюулагдаһан амаралта-эмнэлгын шэнэ газарнууд баригдана. Автомобильна ба тракторна промышленностиин хүдэлмэришэдэй амарха санаторинь баригла дүүрэжэ байна. Тэрэ хадаа Кисловодскдохи Безымянная гэжэ хада дээрэ байгуулагданхай. Амаралта-эмнэлгын шэнэ газарнуудые Приморинн загаһашад, Сталинска областиин нүүршэшэд, Красноярска хизаарай горно малтан абалгын промышленностиин хүдэлмэришэд. Урда Уралай түмэршэд ба металлургнууд абана.

Москва шадар Руза голой үндэр эрье дээрэ 275 хүнэй амарха санатори баригдажа байна. Тэрэнэй ушам корпусууд дотор аргаламжын кабинедүүд, физкультурна зал, клуб бии. Москва шадар «Тучково», «Конаково», «Кашира» гэжэ ба Егорьевскын дүтэ газарта амаралтын байшангуудай шэнэ корпусууд эдэлгэдэ оруулагдаа. Заводовска районо (Калининска область) загаһашад ба агрунуудай амаралтын байшын сроо дотороо түрүүшынхээ эмхидхэгдэнхэй.

Энэ жэлдэ санаторинууд ба амаралтын байшангуудай барилгада гэнсахан социальна страхованиин гүрэнэй бюджэдһээ 235,5 миллион түхэриг һомологдоо. Түристска базанууд ба альпинистскэ лагернуудые барилгада ба түхээрэлгэдэ олон арбаад миллион түхэриг һомологдоо.

(ТАСС).

Таряа сэбэрлэлгэ, хатаалгые зүбөөр эмхидхэхэ

Нормоёо үлүүлэн дүүргэнэ

Кабанскын аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхозой машинистнуудай жэшээгээр мүнөө жэлэй таряа хуряалые богони болзор соо гээлтэгүйгөөр үнгэргэхын түлөө мүрысөөндэ 17 партсъездын нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артелиин жаткын машинистнууд эдэбхитэйгээр оролсоо һэн. Мүрысөөндэ оролсохо зууртаа абаһан уялгаа мүнөө тэдэнэр хэрэг дээрэ бэелүүлжэ байна. Машинистнууд Афанасий Исаев. Николай Залуцкий, Иван Иванов ба бусад үдэр бүринигөө нормые 130—140 процент дүүргэнэ. Тэдэнэр ажалайнгаа бүтээсые үдэрһөө үдэртэ дээшэлүүлнэ.

Тэрэшэлэн боолто боогшод Екатерина Иванова, Таисья ба Анна Залуцкаянууд, Татьяна Плясовская болон бусад үдэр бүри туд бүриин 50 бухал боохын орондо 60 ба дээшэшье бухал боожо, ажалай муу бэшэ амжалта туйлана.

Энэ колхозой гэшүүн Лука Трофимович Зайцев хүдөө ажахын хүдэлмэринүүдые механизацилга дээрэ олон жэлдэ хүдэлмэрилнэ. Мүнөө 3 клейгон, 3 триер ба бусад машинануудта электрын мотор тодхожо, тэдэнэй ажалай бүтээсые хоёр дахинаар дээшэлүүлээ, эндэ хүдэлмэрилжэ байһан 15 хүниие ондоо хүдэлмэридэ табиха арга боломжо олгоо. Нүхэр Зайцевай оролдосото ажалай ашаар тус колхоз гүрэндэ таряа тушааха графигаа хүсэлдүүлжэ, мүнөө сентябрьска графигаа үлүүлэн дүүргэжэ байна.

Тэрэшэлэн таряа хатаалга эндэ һайнаар эмхидхэгдэнхэй. Инженер Гоголевой системын сушилка түхэрэен сүүлэр соо хүдэлмэрилнэ. Тэрэнэй нэгэ халааниинь дүршэлтэй колхозник Никифор Потапович Иванов, нүгөөдэ халаанинь Иннокентий Макеевич Пашин гэгшэд хүтэлбэрилдэг. Тэдэнэр халаан соогоо 40 центнер таряа хатааха нормотой аад, 60—65 центнер таряа һайн шанартайгаар хатаадаг юм.

М. Савельев.

Механизаторнуудай амжалта

Баргажанай МТС-эй трактористнууд Даба Мухардаев, Дыжит Раднаева тракторна хүдэлмэриингээ жэлэй түсэб 130 процент дүүргэбэ.

Тус МТС-эй комбайнер Цыдып Дабаев Кировэй нэрэмжэтэ колхозой таряае «Коммунар» комбайнаар хуряахадаа, нормоёо 130—175 процент хүргэтэр, һайн шанартайгаар хуряаба.

Тэрэшэлэн комбайнер Бадма Ахапаев даалгабаряа удэр бүри 150—170 процентһээ доошо бэшээр дүүргэнэ.

Ж. Бадалаев.

Республиканска Хүндэлэлэй ДОСКА

Гүрэндэ таряа тушааха жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэһэнэй түлөө ВКП(б)-гэй айкомууд ба аймсоведүүдэй гүйсэдкомуудай зууршалгаар доро дурсагдаһан колхозууд республиканска Хүндэлэлэй доскада бэшэгдэбэ:

ИВОЛГЫН АЙМАГ

КИРОВЭЙ нэрэмжэтэ колхоз (правлениинь түрүүлэгшэ Б. Ч. БУДАЖАПОВ, партийна организациинь секретарь С. Б. БАЛЬЖИНИМАЕВ).

СТАЛИНАЙ нэрэмжэтэ колхоз (правлениинь түрүүлэгшэ Ш. О. ГАРМАЕВ, партийна организациинь секретарь Ж. Б. ТОГОЧИЕВ).

БАРГАЖАНАЙ АЙМАГ

КИРОВЭЙ нэрэмжэтэ колхоз (правлениинь түрүүлэгшэ С. Б. БАДМАЕВ, партийна организациинь секретарь Б. П. ЭРДЫНЕЕВ).

18 ПАРТСЪЕЗДЫН нэрэмжэтэ колхоз (правлениинь түрүүлэгшэ П. Г. ШЕЛКОВНИКОВ, партийна организациинь секретарь И. С. МАКСИМОВ).

Таряа хуряалгаа богонихон болзор соо дүүргэхэбди

Манай колхозой таряанай ургаса һайн. Энэ хадаа үндэр ургаса абахын тулада партийна организациингаа хүтэлбэрээр манай колхозникуудай эсэшэ сусашагүйгөөр ажаллаһанай аша үрэ болоно. Мүнөө таряагаа гээлтэ хоролтогүйгөөр, түргэнөөр хуряажа абаха ба гүрэндэ таряа тушааха түсэбөө болзорһоонь урид дүүргэхэ хүсэлтэй зорилго бидэнэй урда табигдаад байна.

Энэ зорилгые амжалтатайгаар дүүргэхын тулада партийна организаци ба колхозой правлени бүхы хэмжээнүүдые эртээһээ абаһан байна. Таряа хуряалгын ба гүрэндэ таряа тушаалгын хүдэлмэриие эмхитэйгээр ба зэбсэг түхеэрэлгөөр эхилээбди. Таряа хуряалгын хүдэлмэридэ 2 комбайн, 2 жатка, 30 морид хабаадана, 40 гаран колхозникууд хүдэлмэрилнэ. Сушилканууд, һарабша, сарайнууд бэлэн болонхой.

Таряа хуряалгын хүдэлмэридэ ябагшадай байха байрануудые культурнаар ба зохидоор түхеэрэгдэнхэй. Полевой стануудай дэргэдэ улаан булангууд эмхидхэгдэжэ, тэндэ газетэ, журнал ба уранһайханай, политическэ болон бусад литература бии, радиоприемнигууд табигданхай. Агрегат ба бригада бүхэндэ агитаторнууд томилогдонхой. Тэдэнэр колхозникуудай дунда элдэб темэнүүд дээр хөөрэлдөөнүүдые ба элидхэлнүүдые хэдэг байха юм.

Таряа хуряалгые богонихон болзор соо һайн шанартайгаар хуряажа абаха, таряа тушаалгые болзорһоонь урид дүүргэхэ талаар колхозникуудай урда табигдажа байгаа зорилгые амжалтатайгаар дүүргэхэ хэрэгтэй тон ехэ удхашартай байһые колхозникуудаа һайнаар мэдэрнэ. Гадна, коммунистнууд ба агитаторнууд хадаа колхозникуудай дунда ажалай түрүү дүй дүршэлые дэлгэрүүлхэ, социалистическэ мүрысөө эмхидхэхэ хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулна. Партийна организаци болбол 7 хоног бүридэ агитаторнуудай семинар үнгэргэжэ, ойлгуулхамжы хүдэлмэри ябуулха зорилго тэдэнэй урда табидаг байха юм.

Полевой стануудай дэргэдэ показателиин досканууд түхеэрэгдэнхэй, колхозникуудай хүдэлмэриин дүнгүүд тухай тэндэ үдэр бүри бэшэгдэжэ байха юм.

Социалистическэ мүрысөөнэй дүн 5 хоног бүридэ гаргагдадаг, мүрысөөндэ түрүүлһэн бригадада колхозой правлени ба партийна организациин дамжуулгын Улаан туг барюулагдадаг байна.

Манай колхозникууд таряа тушаалгаа сентябриин 15 хүрэтэр, таряа хуряалгаа сентябриин 25 хүрэтэр дүүргэхын түлөө ехэ дэбжэлтэтэйгээр ажаллажа байна. Колхозникуудай ажалай энэ эдэбхи хэнэ манай коммунистнуудай толгойлно.

Таряа хуряалгые ба гүрэндэ таряа тушаалгые эршэтэйгээр ябуулхынгаа хажуугаар, малдаа тэжээл бэлэдхэлгые үргэлжэлүүлнэбди. Мүн соломо, михнинэ суглуулха хүдэлмэри хэнэбди.

Д. Сампилов, «Улаан Таряашан» колхозой партоганизациин секретарь.

Геройнуудай колхоз

ЗУГДИДИ (Грузинска ССР). Сентябриин 5. (ТАСС). Зугдидска аймагай, Ахали-Сопели тосхоной, Сталинай нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артель сайн, виноградай, тунгын, кукурузын үндэр ургасаар алдартай. Үндэр ургасын мастернүүдтэ шэн габъяата хүдэлмэриие Сталинэй хэмжээгээр хэһэн байна. Дүшэн колхозникуудта Социалистическэ Ажалай Героин хүндэтэ нэрэзэргэ олгогдоо. 206 хүн Советскэ Союзай орденууд ба медальнуудаар шагнагдаһан байна.

Бригадир Тамара Купунна һайн амжалтануудые туйлаба. Тэрэ Социалистическэ Ажалай Геройн нэрэ зэргэдэ хүртэһэн юм. Нүхэр Купунна түрүү агротехникые хэрэглэжэ, тунгын ургасые холодоо дээшэлүүлжэ, мандаринуудай хэдэн мяган жэмэс һэн абаа. Энэ жэлдэ алдарта колхозник бүри үндэр ургаса урилжа байна. Социалистическэ Ажалай Геройн эрхэтэ хүндэ бүрдэрэгшэ... Энэ жэлдээ олоһонһоо шо үнгэрһэн гурбэн жэл соо үндэр показательнуудые харуулһанайнгаа түлөө Тамара Купуния «Хадуур ба Балта» гэжэ хоёрдохи алтан медаляар шагнагдаа.

Колхозой түрүүлэгшэ Антимоз Рогава «Хадуур ба Балта» гэжэ хоёрдохи алтан медаляар мүн лэ шагнагдаһан байна. Тэрэнэй хүтэлбэри доро колхоз жэлһээ жэлдэ ургасаа дээшэлүүлнэ. 1950 ондо 83.8 гектар талмай дээрэ гектар бүриһөө 5875 килограмм сайн набшаһа хуряагдаа. Мүнөө жэлдэ колхозой мүнгэн олзо 12 миллион түхэригөөр тодорхойлогдобо.

Ахали-Сопели тосхоной түхэлэйн хубилба. Колхозникууд электрическэ үргэнөөр хэрэглэнэ. Хирпинсэ ба черепица үйлэдбэрилхэ завод баригдаа. Тосхондо томо клуб, библиотекэ, радиоузел, амаралтын гэр бии юм.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Гүйсэдхэлые шалгалга—большевистскэ хүтэлбэриин шухала зүйл мүн

Хиналтые зүбөөр табихыя ба гүйсэдхэлые шалгалга хаһа саг соонь эмхидхэхын тулада партийна организаци хадаа шиидхэбэри гаргаһанайнгаа һүүлээ эмхидхэлэй хэмжээ-ябуулганууды заатагүй хараалха ба бэелүүлхэ зэргэтэй. Гүйсэдхэлые шалгалга хадаа хүтэлбэрилхы ба эмхидхэлэй хүдэлмэриин гол метод, большевистскэ хүтэлбэриин үндэһэ мүн.

Партийна организацинуудай өөһэдынгөө ба партийна дээдэ органуудай шиидхэбэринүүдэй гүйсэдхэлые, тэрэшэлэн коммунистнуудай партийна даалгабаринуудаа дүүргэлгые шалгаха хэрэгтэ горьтойхон дутуунууд бии. Энэ жэлэй эхеэр үнгэргэгдэһэн тоосоотоһунгуулиин партийна суглаанууд ба мүн XI-дэхи районно партийча конференци дээрэ коммунистнууд болон делегадууд элэ дутуунууд тухай тон зүб зааһан байха юм.

ВКП(б)-гэй райком болбол коммунистнуудай шүүмжэлхы ажаглалтануудые ба практическа дурадхалнуудые шэнжэлээд, тэдэнийе бэелүүлхэ хэмжээ-ябуулганууды хараалһан байха юм. ВКП(б)-гэй райкомой бюро ба таһагууд хадаа партийна организацинуудай суглаанай протоколнуудые хододоо шэнжэлэн үзэдэг болоо. Мүн партийна эхин организацинуудай секретарьнуудта практическа туһаламжа үзүүлгые шангадхаһан, тэдэнэй бүхы хүдэлмэри тухай ба хүдэлмэриин зарим асуудалнуудаар тоосооень бюрогой заседани дээрэ шагнадаг болоо. Эдэ бүгэдэ хадаа райкомой, тэрэшэлэн партийна эхин организацинуудай зүгһөө хиналтын ба гүйсэдхэлые шалгалгын асуудалнуудта анхаралаа ехээр хандуулжа, районой партийна организациин урда табигдажа байһан ажахын-политическэ зорилгонуудые амжалтатайгаар шиидхэхэ ябадалда туһалһан байха юм. Олохон партийна эхин организацинууд шиидхэбэринүүдэй гүйсэдхэлые хинаха ябадалтай холбоотой асуудалнуудые олон удаа хэлсэдэг, тэрээндэ жиирэй коммунистнуудые ба партийна эдэбхитэдые хабаадуулдаг болоо.

Жэшээлхэдэ, Горсоведэй гүйсэдкомой партийна эхин организациин бюро (секретаринь нүхэр Давыдова) коммунистнуудай эдэбхиие дээшэлүүлхэ талаар бага бэшэ амжалта туйлаа. Энэ организациин коммунистнууд партийна суглаанда бэлэдхэлгэдэ ба тэрэниие үнгэргэлгэдэ эдэбхитэйгээр хабаадахаһаа гадна, тэрэшэлэн суглаанай шиидхэбэринүүдэй гүйсэдхэлые ба партийна даалгабаринуудай дүүргэлтые хинаха хэрэгтэ мүн лэ эдэбхитэйгээр хабаадана. Ямар нэгэн шиидхэбэринүүдые гаргаһанайнгаа һүүлээр тэрэниие бодото хэрэг дээрэ бэелүүлгые эмхидхэлгэдэ бюрогой даалгабаряар тэрэнэй гэшүүд ба жиирэй коммунистнууд олоор хабаадуулагдадаг заншалтай юм. Энэ хадаа абтаһан шиидхэбэриин гүйсэдхэлэй ба тэрэнэй нүлөө ехэтэй байлгын түлөө коммунистнуудай харюусалгые дээшэлүүлнэ. Жэшээлхэдэ, партийна бюро хадаа нээмэл партийна суглаа үнгэргэжэ, тэрээн дээрэ «Хүүгэдые һурган хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ түрэлхидэй үүргэ» гэһэн асуудал зүбшэн хэлсэһэн байгаа. Энэ асуудалые бэлэдхэлгэдэ ба зүбшэн хэлсэлгэдэ коммунистнууд эдэбхитэйгээр хабаадажа, олохон дутуу зүйлнүүдые элирүүлһэн байна. Гэбэл. коммунистнууд Стоянов, Алексеева, Самарина ба гүйсэдкомой таһагуудай партийнабэшэ зарим албахаагшад өөһэдынгөө хүүгэдые хүмүүжүүлхэ тухай зохихо анхарал хандуулдаггүй байһаниинь элирүүлэгдэһэн байгаа. Энэ асуудалаар гаргагдаһан шиидхэбэриин гүйсэдхэлые ходо хинажа байһан ябадал дурсагдаһан түрэлхидтэ туһалаа. Тэдэнэр өөһэдынгөө хүүгэдые хүмүүжүүлхэ талаар зүб зэмда орожо, һургуулинуудтайнь нигта холбоо байгуулаа, үхибүүдэйнгээ һуралсалай жэлые амжалтатайгаар дүүргэхэ ябадалые хангажа шадаа юм. Мүн тэрэшэлэн июлиин 12-то болоһон партийна суглаан дээрэ комсомольско организациин хүдэлмэри тухай зүбшэн хэлсэгдэһэн байна. Эндэ абтаһан шиидхэбэриин гүйсэдхэлэй хойноһоо хиналта тогтооһоной ашаар комсомольско организациингаа хүдэлмэриие нилээд һайжаруулжа шадаа. Юуб гэхэдэ. комсомолецуудай эдэбхи дээшэлээ. Тэрэшэлэн коммунистнуудай политическэ һуралсалай хойноһоо хиналта һайнаар табигдаһанай ашаар үнгэрэгшэ һуралсалай жэлые эмхитэйгээр үнгэргэһэн ба партийна һуралсалай шэнэ жэлдэ һайһаар бэлэдхэһэн байна.

Кинофикациин управлениин партийна эхин организацине абаад үзэе. Тус организаци хадаа ВКП(б)-гэй райкомой III пленумэй дүнгүүд тухай асуудалые зүбшэн хэлсээд, хэдэн практическа дурадхалнуудые дүүргэхые партийна бюро болон тус тус коммунистнуудые уялгалһан байгаа. Партбюро болбол үглөөдэрһөөнь эхилжэ, партсуглаанайнгаа шиидхэбэри бэелүүлгэ эмхидхэжэ ороһон байна. Тэрэнэй эсэстэ коллективтэнь политинформаци хаһа саг соогоо үнгэргэгдэдэг, лекци ба элидхэлнүүд хэгдэдэг болоо. Агитаторнуудынь городой хүн зоной дунда ойлгууламжын хүдэлмэри һайнаар хэлэг болоо.

Тэрэшэлэн гүрэнэй банкын, финансnуудай ба худалдаа наймаанай Министерствонүүдэй болон городской электростанциин ба бусад партийна организацинууд партийна дээдэ органуудай ба мүн өөһэдынгөө шиидхэбэринүүдые гүйсэдхэхэ талаар бага бэшэ амжалтануудые туйлаа.

Гэхэ зуура, ВКП(б)-гэй райком ба партийна олохон эхин организацинууд гүйсэдхэлые шалгаха ябадалай саг үргэлжэ ба оперативна байлгые үшөө туйлажа шадаагүй. Жэшээлхэдэ, зарим партийна организацинуудай секретарьнууд хүдэлмэридэ иимэ баримтануу үзэгдэнэ гэбэл, хирэ хирэ болоод лэ нэгэн адли шиидхэбэри, тэрэ мүртөө нэгэ асуудалаар гаргагдадаг байна. Тиихэдээ тогтоол гаргаад лэ һанаагаа амаршадаг, тэрэнэй дүүргэлтые эмхидхэдэггүй байха юм. Жэшээлхэдэ, Горкомхозой партийна организациин суглаанууд дээрэ комсомольско организациин хүдэлмэри тухай ба ниитэ-политическэ хүдэлмэри тухай һайн шиидхэбэринүүд гаргагдаһан байгаа. Зүгөөр партбюро ба тэрэнэй секретарь нүхэр Ширимов тус шиидхэбэринүүдые гүйсэдхэлгэ эмхидхээгүй орхижорхиһон байна. Шиидхэбэриин гарһанай һүүлээр, һара болоод байхада комсомольско организацинь ажалаа бүри һуларуулһан ба агитаторнуудынь өөһэдынгөө участогуудта гарахаяа болишоһон байгаа. Мүн милициин управлениин партийна организаци гүйсэдхэлые хинаха асуудалда һая болотор зохихо анхарал хандуулдаггүй байгаа. Энэ организацида бүхэли жэлэй турша соо гүйсэдхэлые ба коммунистнуудай партийна даалгабаринуудые дүүргэлгые шалгаха тухай асуудал бюрогой заседани ба партийна суглаан дээрэ оройдоошье хэлсэгдээгүй. Тэрэнэй эсэстэ олохон коммунистнуудынь Уставай ёһоор даалгагдаһан уялгануудаа дутуугаар дүүргэдэг, зариманиинь эдэ уялганууд тухайгаа оройдоошье мартажархиһан байна. ВКП(б)-гэй райкомой бюро болбол энэ асуудалаар тус организациин партбюрогой тоосоое шагнаад, гүйсэдхэлые, коммунистнуудай партийна даалгабаринуудаа дүүргэлгые шалгалгада саг үргэлжэ анхарал табихые эриһэн байна.

Шиидхэбэри ба гүйсэдхэлгын, үгэ ба хэрэгэй единэ байлга большевистскэ хүтэлбэриин онсо өөрэ шэнжэнь болоно. Гүйсэдхэлгые хиналга хадаа энэ единэ байлгые хангаха үүргэтэй. Зүбөөр табигдаһан эмхидхэлэй хүтэлбэриин удхань иимэ байна.

Гүйсэдхэлые шалгалга хадаа партийна организациин хүдэлмэриин түсэбтэ гол һуури эзэлхэ зэргэтэй.

Гүйсэдхэлые шалгалга хадаа алдуу хэһэн нүхэдые хаһа саг соонь ба шаламараар заһажа абаха, хүдэлмэридөө ямар нэгэн алдуу дутуу гаргалгыень уридшалан зайсуулха гэһэн зорилготой юм. Тиимэһээ шиидхэбэриин абтаһан дары партийна организациин хүтэлбэрилэгшэд хадаа шиидхэбэриин гүйсэдхэлые шалгажа орохо ёһотой. Гүйсэдхэлые шалгалгын хүсэн энээндэ байна. Гүйсэдхэлые нигэжэ шалгахые большевистскэ парти ба нүхэр Сталин һургана.

А. Кирдяшкин, ВКП(б)-гэй Городской райкомой секретарь.

ЭБ НАЙРАМДАЛАЙ ВАХТА

☆

Дай үүдхэгшэдтэ минии харюу

Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Хандалгада гараа табиха, тиин американо-английска империалистнуудай элитээр бэлэдхэжэ байһан шуһата дайе болюулха гэһэн хэрэгтэ өөһэдынгөө хубитые дахин оруулхаар бэлэн байһанаа советскэ хүнүүд нэгэн һанаалаар мэдүүлнэ.

Тиигээд, гансахан гараа табилгаар хизаарлахагүй, өөрынгөө Эхэ ороной экономическа хүсэ шадалые улам бүхэжүүлэлсэхэ уялга абанаб. Хэрбээ үнгэрэгшэ 8 һара соо нэгэ жэлэй нормо дүүргэһэн байгаа һаа, ажахын жэлэй эсэс хүрэтэр үшөө нэгэ жэлэй даалгабари дүүргэхын түлөө эб найрамдалай вахтада жагсанхайб.

Советскэ хүнүүд хэлэһэн үгэдөө заатагүй хүрэдэг заншалтай юм. Тиимэһээ бишье хүрэхэ байхаб. Юуб гэхэдэ, мүнөө үдэрэйнгөө даалгабарие ходоо 220—230 процент дүүргэдэг хоёрзуутанай зэргэдэ ябанаб. Ленин—Сталинай партиин гэшүүн байһан туладаа, агитационно-ойлгууламжын хүдэлмэри үдэр бүри үргэнөөр ябуулжа, коллективэйнгээ бүхы гэшүүдые стахановска ажалда зоригжуулхаб. Советскэ хүнүүд лайнда дурагүй, бишье дурагүйб. Дайн хадаа гансал империалистнуудта хэрэгтэй.

А. Левагин, судно-заһабарилгын заводой котельнэ цехын хоёрзуутан.

Баяртайгаар гараа табихабди

Эхэ орондоо, эб найрамдалай туг баригша агуухэ вождь Сталиндаа үнэн байдагаа дахин, дахин баталан харуулхаар бэлэн байгаа советскэ хүнүүд Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Хандалгада гар табилгые Советскэ Союз дотор үнгэргэхэ тухай Эб найрамдал хамгаалха Советскэ Комитедэй шиидхэбэрине баяр баясхалантайгаар угтаба.

Ургажа ябаа залуу үетэниие хүмүүжүүлхэ нангин хэрэгтэ бидэ багшанар алба хэнэбди. Бидэнэй ажал хүндэтэй ба арюун һайхан юм.

Дэлхэйн хоёрдохи дайнай хашалан ба бэрхэшээлнүүдые наһатайшуулишье, мүн хүмүүжүүлэгдэгшэдэшье бүгэдөөрөө зэбүүрхэн һанана.

Корейдэ американска империалистнуудай үүдхэһэн зэрлиг муухай аашада ехээр дураа гутанабди.

Коммунизмын хэрэгые халан абаха үнэн сэхэ, элүүр энхэ хүнүүдые бэлэдхэжэ байһандаа бидэнэр угаа золтойбди.

Бидэнэр агуухэ табан гүрэнүүдэй хоорондо Эб найрамдалай Пакт баталуулха тухай Хандалгада омогорхолтойгоор гараа табиха байнабди.

В. Болотова, Улан-Үдын № 3 дунда һургуулиин һургагша, БМАССР-эй габьяата багша.

☆ ☆

Ленинэй орденто ПВЗ-гэй паровоз-хабсаргалгын цехын инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд болбол стахановецуудтай нигта барисаатайгаар [...] мэрилжэ, паровоз-хабсаргалга дээрэ шэнэ поточно метод амжалтатайгаар [...] тэрүүлнэ. Тиигэжэ, ажалай бүтээсые хэдэн дахин дээшэлүүлһэн байха юм.

Мүнөө тус цехын коллектив эб найрамдалай вахтада жагсаад, Агуухэ [Ок]тябриин 34 жэлэй ойдо 2 паровоз түсэбһөө гадуур заһабарилхын түлөө [...]жэ байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: цехын технолог ба парторг нүхэр Дондубон хабсарга[лгын] участогай начальник нүхэр В. Минаев болон арматурщигуудай стаха[новска] халаанай мастер Михаил Симонов гэгшэдтэ консультаци үгэжэ байна.

О. Занкиин фото

☆ ☆

Бүри эршэтэйгээр ажаллахабди

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, Министрнүүдэй Соведэй, Министерствонүүдэй ба Управленинүүдэй коллективүүдэй хамтын суглаан Соведүүдэй нэгэдэхи байшангай заседаниин зал соо һаяхан болоо. Тэндэ 200 гаран хүн хабаадаба. Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Хандалгада гар табилгын кампаниие СССР дотор эхилхэ тухай Эб найрамдал хамгаалха Советскэ Комитедэй пленумэй шиидхэбэри тушаа БМАССР-эй финанснуудай Министр нүхэр Мадаев мэдээсэл хээ.

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшын приемные даагша нүхэр Н. Иванов түрүүлэн үгэ абаад, иигэжэ мэдүүлбэ: «Манай республикын ажалшад бүхы советскэ арадтай ха[мта] агуухэ табан гүрэнэй хоо[рондо] Эб найрамдалай Пакт батал[уулха] тухай эб найрамдалай Бү[хэдэл]хэйн Соведэй Хандалгада [...] хүн шэнгеэр гараа табиха [...] Республикын гүрэнэй аппа[радай] албахаагшад Эхэ ороноо [...] хүгжөөхын ба эб найрамдал[ай хэ]рэгые бэхижүүлхын тулада [эр]шэмтэйгээр хүдэлмэрилхэ ба[йна»].

Удаань Министрнүүдэй Со[ведэй] хэрэгые эрхилхэ управле[ниин] месткомой түрүүлэгшэ нүхэр [...]занцев ба бусад халуун үгэ[тэй] хэлэжэ, Эб найрамдалай П[актда] гар табиха кампаниие эмхи[тэйгээр] үнгэргэхэ ба Эхэ оронойнгоо [...] туһын тула бүри эршэ[тэйгээр] ажаллаха байһанаа мэдүүл[бэ].

Ц. Цыды[...]

Бүхы хүсэеэ элсүүлхэб

Агуухэ табан гүрэнэй хоорондо Эб найрамдалай Пакт баталуулха тухай Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Хандалгада гар табилгые СССР-тэ үнгэргэхэ тухай эб найрамдал хамгаалха Советскэ Комитедэй шиидхэбэри гараа гэжэ дуулахадаа ехээр баясааб.

Би хаһга бүхэдэлхэй дээрэ эб найрамдал байгуулагдаһай, манай жаргалта байдал үргэлжэлһэй, дайн сэрэг бү болоһой гэжэ гараа табихаб.

Социализмын орондо ажаһууха һаа жаргалтай юумэ гэжэ хаана байхаб! Би 11 үхибүүдтэйб. Иимэ олон үхибүүдые хүмүүжүүлхэ гэээшэ хилбар хэрэг бэшэ. Гэбэшье, гансал манай советскэ гүрэн хүүгэдтэй эхэнүүдтэ бодото [туһа]ламжа үзүүлдэг дээрэһээнь, үхибүүлээ ямаршье ядарал гүйгөөр бултыень һургуулида [ор]гаһан ба һургажашье байна.

Мүнөө 5 хүүгэдни һург[уулида] ябадаг, гурбаниинь ажаллад[аг]. Нэгэ хүбүүмни мүнөө жэл а[рм]гаа алба дүүргэжэ ерэнхэй.

Би өөрөө гэрээ хараад [һуу]шье һаа, үхибүүдээ агуухэ [...] орондоо инаг дуратай, түрү[...] нүүд болгохын түлөө бүхы [хүсэ]рөө оролдохоб. Энэмни эб на[йрам]далай хэрэг бэхижүүлгэдэ [...]ри болохол.

К. Кандакова, «Эхэ-[...]

АГУУЕХЭ ОКТЯБРИИН ОЙДО МАНАЙ БЭЛЭГ

Мяха-һүнэй промышленностиин хүдэлмэрилэгшэд манай Эхэ ороной ажалшадай эрилтэнүүдые эрхим һайнаар хангаха уялгатай байна.

Ажалшадай үдэр бүри хэрэглэдэг мяханай продукци гаргалгые улам ехэдхэхэ, ассортиментыень үргэдхэхэ, сортыень дээшэлүүлхэ, шанарыень һайжаруулха зорилго 1951 оной гүрэнэй түсэб соо табигдаһан байгаа. Комбинадай хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба албахаагшад энэ түсэбөө дүүргэхын түлөө эршэмтэйгээр тэмсэжэ байна. Тэдэ социалистическэ мүрысөө үргэдхэнэ, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлнэ.

Ажахын жэлэй эхеэр болоһон комбинадай партийно-ажахын эдэбхитэдэй суглаан дээрэ 1950 оной хүдэлмэриин дүнгүүдые ба энэ жэлэй зорилгонуудые зүбшэн хэлсэһэнэй һүүлээр заһабарилгын-монтажна бригадануудай гэшүүд түхеэрэлгэнүүдэй заһабарилгын болзорнуудые эрид богонидхохо гэһэн уялга абаһан байна. Тиин заһабарилгын хүдэлмэриие богонихон болзор соо дүүргэжэ, абаһан уялгаа бодото дээрэнь бэелүүлээ һэн. Заһабарилгын хэрэгтэ материалнуудай болон запасной частьнуудай ехэ дутамаг байбашье, манай барилгашад-монтажнигууд хуушан детальнуудые хэрэглэн, заһабарилгын хүдэлмэриие һайн шанартайгаар, богонихон болзор соо дүүргэһэн байгаа. Тиигэжэ хэдэн зуун мянган түхэриг гүрэнэй мүнгэ алмаһан байгаабди. Комбинадай гол цехүүд мал үүсэлхэ сезондоо болзорһоонь урид бэлэдхэжэ шадаһан байна. Тиигэжэ, мал үүсэлэлгын түрүүшын үдэрһөө эхилжэ, цехүүдэй бүхы хүсөөрөө хүдэлмэрилхэ ябадал хангаһан байгаабди. Энэ жэлэй август һарын 20 үдэр соо бүтээн гаргаһан валовой продукци үнгэрэгшэ жэлэй энэ үетэй жэшээбэл 67 процент дээшэлээ. Тэрэ тоодо мяханай —52 процент, колбасна зүйл—60 ба консервэ—80 процент хүрэтэрөө дээшэлээ.

Эдэ бүгэдэ ехэхэн амжалтануудые туйлаха ябадалда бүхы цехүүдтэ шэнэдхэн зохёолгын талаар үнгэргэгдэһэн хэмжээ-ябуулганууд, мүн Октябриин урда тээхи социалистическэ мүрысөөн соогуур коллективэймнай бүхы гэшүүдэй дунда болоһон ажалай дэбжэлтэ ехэ туһалһан байна. Жэшээнь мал үүсэлэлгын цехтэ мал үүсэлдэг конвейерэй хүдэлмэрилхэ саг энэ жэлдэ һунаагдаһан байгаа. Тиигэжэ, конвейерэй хүсэн 21 процент хүрэтэр дээшэлээ.

Иимэ хэмжээ-ябуулгануудай ашаар, ажалай бүтээсэ дээшэлһэн ба продукциин сэн химдаржа, тэрэнэй шанарынь һайжарһан байха юм. Мал үүсэлэлгын цехтэ 254 хүдэлмэришэдһөө буридэһэн стахановска ажалай 12 бригадатай хоёр халаан эмхидхэгдэһэн байгаа. Тус халаанууд графигай ёһоор хүдэлмэрилжэ, техническэ нормонуудаа 112 процент хүрэтэр дүүргэнэ. Тиихэдэ, халаанай мастернууд Дегтярёв ба Коваленко гэгшэдэй халаанууд техническэ нормонуудаа 120 процент хүрэтэр дүүргэнэ.

Хүдэлмэришэдэй ажалые зүбөөр эмхидхэн, стахановецуудай баян дүй дүршэлдэ бүхы хүдэлмэришэдөө һургахаһаа гадна, хүдэлмэриингөө дүнгые үдэр бүри гарган ажаллаһанайнгаа ашаар, мал үүсэлэлгын цех август һарынгаа нэгэдэхи хахадай программые 115,3 процент хүрэтэр дүүргэжэ шадаа. Тиигээд, бүтээн гаргаһан продукциингаа шанарые эрид һайжаруулһан байна. Нүхэр Пержаковагай хүтэлбэрилдэг арһа элдүүрилгын цехынхид имагта эрхим шанартай арһа элдүүрилдэг болоо.

Холодильна цехын гэшүүд социалистическэ мүрысөөндэ илажа, комбинадай дирекциин, парткомой болон профсоюзай завкомой дамжуулгын Улаан тугта хүртөө. Нүхэр Таракановский, Харченко, Самарин, Ерофеев ба Смородников гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг бригаданууд коллективээрээ стахановска ажалай бригаданууд болоод, гансал эрхим шанартай продукци бүтээн гаргахаһаа гадна, хоёрһоо үлүүтэй нормо үдэр бүри дүүргэнэ. Иигэжэ ажалай бүтээсые ехээр дээшэлүүлжэ шадаһанайнгаа ашаар, һара бүри арба гаран мянган түхэриг мүнгэ алмаха аргатай болоһон байна. Энэ цех бүхы дээрээ 101 мянган түхэриг алмаа.

Мал үүсэлэлгын сезондо бэлэдхэл хэжэ байха үедэ комбинадай инженернүүд ба техникүүд, цехүүдэй стахановецуудтай нигта барисаатайгаар хүдэлмэрилжэ, уралан наринжуулгын аяар 86 дурадхал оруулаа һэн. Эдэ дурадхалнуудые ажал дээрэ бодотоор бэелүүлээ һаа, 326 мянган түхэригэй алмалта үгтэхэ юм. Эдэ дурадхалнууд соо ехэ үнэтэй дурадхалнууд бии. Жэшээнь, стахановец-электромонтёр нүхэр Ананьинай электростүхеэрэлгын аргаар мяхые консервын банкада хэхэ тухай дурадхал бүхэсоюзна удхашанартай дээрэ тоологдон, шан олгогдохын тулада «Главмясода» эльгээгдээд байна.

Үйлэдбэриин программые дүүргэлгэдэ бригаданууд ба халаанууд шиидхэхы үүргэ эзэлдэг юм. Тиимэһээ бидэ, комбинадай хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд болбол бригада, халаануудай начальнигуудай, мастернууд ба стахановецуудай хабаадалгатайгаар бригада, халаан бүхэнэй доторой арга боломжонуудые нигтаар хаража үзөөд, тэдэнэрэй хэхэ хүдэлмэриин түсэбые тодорхойлдог болообди. Тиихэдээ, дээшэлүүлэгдэһэн даалгабари үгэдэгбди. Эдэ даалгабаринуудые тэдэнэр заатагүй дүүргэдэг заншалтай болонхой. Мүнөө бригада, халаан ба цех бүхэн хэхэ хүдэлмэреэ дүүргэхэ түсэбөө һайн мэдэдэг болоо.

Бригадирнуудай харюусалгые дээшэлүүлхын, тэдэниие урмашуулхын тулада, хэдэн олон хэмжээ-ябуулганууд хараалагдаа. Хэрбээ даалгабаряа саг соонь, эрхим шанартайгаар бүхы бригадаараа дүүргэбэл, бригадир бүхэн салингайнгаа дээрэ тээ 40 процент хүрэтэр нэмэлтэ түлбэри абаха юм.

Эрхим шанартай продукци бүтээн гаргахын түлөө, үйлэдбэри дээрээ үндэр культура сахихын түлөө, түүхэй эдүүдые, материалнуудые алмахын түлөө, ажалай үндэр бүтээсэ туйлахын түлөө социалистическэ мүрысөөн манай комбинатай цехүүдтэ үргэлжэ захалаа. Социалистическэ мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлхын түлөө мүнөө 87 бригада тэмсэнэ. Июль һарын дүнгөөр 7 бригадада «Эрхим шанарай бригадын» нэрэзэргэ олгоглоо. Тэдэнэй дунда городской Соведэй депутат нүхэр Н. Седых гэгшын хүтэлбэрилдэг бригада бии.

Стахановецууд Бузина, Акулова, Зырянова гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг котельнэ цехын бригаданууд мал үүсэлэлгын сезоной эхилһэнһээ хойшо 125 условно тонно үнэтэ түлишэ арбилаад, энэ патриотическа хэрэгээ үргэлжэлүүлжэ байна. Гадна, электронехын коллектив болбол түхеэрэлгынгээ хүсэтэй зүбөөр зохилдуулан, моторно ажахыгаа һайжаруулжа, аяар 227 мянгая түхэриг сэнтэй электроэнерги алмаба. Тиимэһээ, кочегарнуудай халаанууд алмагдаһан түлишөөрөө һара бүри 2—2 халаан соо хүдэлмэрилхэ аргатай болоно.

Шэн зоригтойгоор хүтэлмэрилһэн энэ цех дирекциин, парткомой ба завкомой дамжуулгын нэгэдэхи Улаан тугта хүртөө. Тус цехын 12 бригада үдэрэйнгөө нормые 170—200 процент хүрэтэр хододоо дүүргэжэ, коллективээрээ стахановска бригада гэһэн хүндэтэ нэрэзэргэдэ хүртэбэ. Мүнөө энэ цехынхид 1952 ондо бүтээхэ түсэбөө дүүргэжэ эхилээ. Эндэ 70 гаран хүдэлмэришэд стахановска һургуулида һураа, тэдэнэр ажалай бүтээсые 12—15 процент хүрэтэр дээшэлүүлнэ.

Октябриин урда тээхи социалистическэ мүрысөөн соогуур хоёрзуутанай тоо бүри олошоржо байна. Гансахан июль һара соо стахановецуудай тоо хоёр дахин олон болоо.

Стахановецуудай түрүү дүй дүршэлые согсолон, тэрээндэ бүхы хүдэлмэришэдые һургаха талаар патриотическа үүсхэл гаргаһан инженер Ф. Ковалёвой методые үргэнөөр нэбтэрүүлһэн байгаа һаа, бидэнэр бүри ехэ амжалта туйлаха байгаабди. Теэд, энэ талаар эмхидхэлэй хүдэлмэри горьтой һайнаар үшөөл хэгдэнэгүй мэдэрхэ хэрэгтэй.

1951 оной нэгэдэхи хахад[ай тү]сэбые комбинадай 111,5 пр[оцент] хүрэтэр дүүргээ. Үнгэрэгшэ 7 [һара] соо 9 миллион шахуу тү[хэриг] продукци түсэбһөө гадуур [...] гаргаа. Тиибэшье, бүхэли [...] программатай сасуулжа хар[ахада] лоо һаа, нэгэдэхи хахадта [...] гээ түсэбые оройдохоноол 23 [про]цент хүргөөд байнабди. Тии[гээд] энэ жэлэй хоёрдохи хахад [...] грамма дүүргэлгэдэ шиидх[...] болохо юм.

Энэ жэлэй хоёрдохи ха[хадай] жэлэй түсэбтэ процентээр [...]бэл мяха—90,8 процент, к[онсервэ] —74 процент, колбасна [зүй]дые — 54,5 процент хүрэтэ[р үй]лэдбэрилхэ болонобди. Тэр[һээ] гадна. ССР Союзай Мини[стрнүү]дэй Соведэй тоггоолой [...] ажахын жэлэй эсэс хүрэтэр [...] миллион банка консервэ, 650 [...] колбаса болон бусад продук[ци тү]сэбһөө гадуур үйлэдбэрилхэ[...]тойбди. Тиимэһээ, эдэ түр[үү] гээ амжалтаар һанаагаа [...]гүй, жэлэй хоёрдохи хахад [...]ри һайнаар хүдэлмэрилжэ, [ха]рюусалгатай ба хүндэтэй [...]гые нэрэтэй түрэтэйгөөр д[үүргэхэ] ёһотойбди.

Манай комбинадай колл[ектив]гэшүүд халаа доторойнгоо [...] боломжо ба ресурснуудые [...]дга абажа, ажахын жэлэ[й эсэс] хүрэтэр 13 миллион тү[хэригэй] продукци түсэбһөө гадуур [...]бэрилэн гаргаха гэһэн соци[алисти]ческэ уялга абаһан байна. Октябриин урда тээхи соци[алисти]ческэ мүрысөөе бүри үргэд[хэжэ, жэ]лэйнгээ программые бол[зорһоонь] урид дүүргэхэмнай лабтай.

М. Сарбаев, Улан-Үдын[...] консервын комбинадай ди[...]

...шаг ехэтэ хонидые олоор үсхэе

Колхозой хонишодой хүсэл зориг

...1—1955 онуудай туршада ...икын колхозуудта хонин ...үсхэбэрилхэ ба ноохо ехээр ...хэ хэмжээнүүд тухай» ...ССР-эй Министрнүүдэй Сове- ...ВКП(б)-гэй обкомой бюро- ...тоол хадаа нийтын мал- ...шухала һалбарииe—хонин ...улам хүгжөөхэ шэнэ арга ...ё нээжэ үгэнэ.

...и ба правительство хадаа ...хонидые улам хүгжөөхын ...үгэн промышленностьда ...нартай ноохо жэл бүри ...жэ байхын тула ехэ орол- ...лодоо гаргадаг байна.

...ын аймагай Ульдиргын со- ...Молотовой нэрэмжэтэ кол- ...хонишод хонин һүрэгэйнгөө ...мые дээшэлүүлхын тула ...олдолго гаргана. Энэ орол- ...ай миин үнгэрөөгүй. Урда- ...а ехэ ноохо хонидһоо аба- ...абэшэ олзо доход колхоз- ...уһан байнабди.

...ын ашаг шэмэтэ малажа- ...үгжөөхэ гурбан жэлэй түсэ- ...ор, 1951 оной эсэстэ манай ...5620 хонитой байха ёһотой ...оной сентябриин 1-дэ ...толгой хонитой болоод бай- ...Энэ жэл манай хонин һүрэ- ...толгой 1200 хонёор олошо- ...хэдэ тэдээнэй үүлтэр, ноо- ...шанар нилээд һайжараа. ...һүрэгтэмнай мүнөө юрын ...мал үсөөн. Тиимэһээ ма- ...хоз гүрэндэ ноохо оруулха ...хододоо үлүүлэн дүүргэдэг ...Үнгэрэгшэ жэлдэ дунда ...эр хонин бүриһөө 1.75 ки- ...ноохо абаһан байгаабди. ...лда хонин бүриһөө 2,5 ки- ...ноохо хайшалаабди. Гэ- ...хонинoймнай ашаг шэмэ ...ага байна. Манай колхо- ...байдалда хониной ашаг ...алгые дээшэлүүлжэ, олзо ...бүри ехэдхэхэ арга бии. ...жэлдэ хониной ноохон- ...мянган түхэригэй, энэ жэл 103 мянган түхэригэй олзо абаһан байнабди.

Хониной тоо толгой олошоруулха ба ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ ябадал хониной-товарна фермэдэхи хүндэ хүдэлмэринүүдые механизацилгаһаа ехээр дулдыдаха болоно. Хониной ноохо хайшалалгые механизацилхын тула үшөө нёдондо жэл хониной ноохо хайшалха электроаппарат абажа тодхоо һэмди. Энэ жэл 3000 гаран хониной ноохон электрын хүсөөр хайшалагдаа. Колхозно механик Балдан Чимитов энэ хүдэлмэри эрхилнэ. Энэ намар электростанцияа табихабди. Колхозниигуудай болон нийтын гэрнүүдые электрын галаар хангахаһаа гадна, мүн һүнэй-товарна фермэдэ үнеэ һааха электроаппарат тодхожо хүдэлмэрилүүлхэ байнабди.

Ехэ дүршэлтэй болоһон хонишод манай колхоздо олон. Жэшээнь, Табхай Цыренжапов ахалагша хонишоноор хүдэлмэрилхэ зуураа, дааһан хонидоо бүрин бүтэнөөр харууһалһан ба ноохо хайшалха түсэбөө 113 процент дүүргэһэн байна. Суута хонишон Цыренжапов ажалта үдэрнүүдтээ ехэ түлбэри абаһан байна. 1950 ондо нүхэр Цыренжаповай бүлэ 2124 ажалта үдэр оложо, 6372 түхэриг мүнгэ, 244 килограмм мяха, 12 шахуу центнер таряа, 34 килограмм зөөхэй абаһан байна. Энэ жэлэй түрүүшын хахад соо нүхэр Цыренжаповай бүлэ 1810 ажалта үдэр олоо. Мүн хонишон Дыжит Цыдендамбаева һайн амжалта туйлаа. Нүхэр Цыдендамбаева дааһан хонидоо һайнаар харууһалжа, хонин бүриһөө дунда зэргэдээ 2.5 килограмм ноохо хайшалһан байна. Энэ жэлэй түрүүшын хахад соо 727 ажалта үдэр олоһон байха юм.

Республикын Министрнүүдэй Соведэй ба ВКП(б)-гэй обкомой бюрогой тогтоол соо заагдаһан һайшаалгын хэмжээнүүд хонишодые улам урмашуулха байна.

Хонин һүрэгые улам хүгжөөхэ арга боломжо манай колхоздо ехэ бии. Сабшалангаймнай газар, бэлшээримнай һайн. Хонин һүрэгые хүгжөөхэ ябадал гансал бидэнһээ дулдыдаха болоод байна. Республикын Министрнүүдэй Соведэй ба ВКП(б)-гэй обкомой бюрогой тогтоолые бэелүүлхын тулада бидэнэр һаяын саг соо тэжээлэй база һайжарүулха ба үргэдхэхэ асуудал шиидхэхэ ёһотойбди. Энээниие бэелүүлхын тула түбхын гүрүүн сабшалан ба бэлшээриин газарай ургасые эрид дээшэлүүлхэ хэмжээнүүдые абаха, тэрэшэлэн тэжээлэй культурануудай тарилгын талмай үргэдхэхэ байнабди.

Хониной тоо толгой олошоруулхын, ноохонойнь шанар һайжаруулхын тулада хонидоо дулаан типовой байраар хангаха хэрэгтэй. Гэхэтэй хамта манай колхозой нилээд олон толгой хонидто типовой байра баригдаагүй байна. Хонидтоо типовой байра барихын тула энэ жэл мянган кубометр модо бэлэдхэжэ, барилгаа эхилхэбди.

Хониной фермэдэ ажаллаха кадрнуудые бэлэдхэхэ талаар горьтой хүдэлмэри хэгдэхэ байна. Энээниие бэелүүлхэ зорилгоор хонишодой дунда зоотехническэ һуралсал эмхидхэхэбди, аймагай ба республикын дэргэдэхи курсануудта хэдэн хүнүүдые эльгээхэбди.

Республикын Министрнүүдэй Соведэй ба партиин обкомой бюрогой тогтоол хадаа хониной тоо толгой олошоруулха, тэрэнэй ашаг шэмэ дээшэлүүлхэ эли тодо программамнай болоно. Энэ тогтоолые бэелүүлэн, манай колхозой гэшүүд хони үсхэбэрилхэ табанжэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхэ, һайн шанартай ноохо гүрэндэ тушааха зорилготойгоор мүнөө хүдэлмэрилжэ байна.

Р. Банзаров, Яруунын аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ.

Һайшаан дэмжэгдэхэ үүсхэл

...аймагай Үдын сомоной ...нэрэмжэтэ колхозой гэ- ...хандалгатай танилсааб. ...үсхэбэрилхэ, тэрэнэй ашаг ...дээшэлүүлхэ хэрэгтэ зоове- ...на мэргэжэлтэд ехэ үүргэ ...байна. Тиихэдэ хониной ...шанар һайжаруулха, хо- ...нарин ба нарибтар ноо- ...болгохо хэрэгтэ анхара- ...эр хандуулхые зоовете. ...мэргэжэлтэдһээ парти ба ...тельство эринэ.

...рилгые бэелүүлхын тула- ...н һүрэгэй үүлтэрые һайжа- ..., түбхын түрүүн тэдэниие ...харууһалха, эдеэлүүлхэ хэ- ...болоно. Тиимэһээ зоовете- ...хүдэлмэрилэгшэд хонин ...түргэнөөр хүгжөөхын, та- ...эй түсэбые амжалтатайгаар ...ын тула колхозой хонишод- ...хүдэлмэри хэхэ ба мичу- ...наукын түрүү методуудые ...лдхэ уялгатайбди.

...жэнгын аймагай Советскэ ...участогые даагшаар хүдэл- ...об. Манай участогта Дээдэ-Хэжэнгын ба Советскэ сомсельсоведүүдэй колхозууд ородог. Бидэнэр эдэ колхозуудта зарим тэды амжалтануудые туйлабашье, дутагдалнуудаар олон байнабди. Энэнэй нэгэниинь юуб гэхэдэ, бидэнэр колхозно нийтын хонин һүрэгые нарин ба нарибтар ноохотой болгохын түлөө мүнөө хүрэтэр багаар тэмсэдэг байгаабди. Манай участогта ородог 4 колхозуудһаа имагтал «Зургаанай зам» колхоздо хониной үүлтэр һайжаруулха хэрэг һайнаар бэелүүлэгдэнэ. Энэ колхозой бүхы эхэ хонид һүүлэй жэлнүүдтэ нарин ноохотой алтайн үүлтэрэй хусануудаар ороондо оруулагдаа. Тиихэдэ эндэхи хонид түрэл түрэлөөрөө илгагданхай. Жэшээлхэдэ, нэгэдэхи, хоёрдохи, гурбадахи, дүрбэдэхи, табадахи классай хонид классаараа тус тустаа таһалагданхай. Тиихэдэ жэл бүри энэ колхозой нэгэдэхи классай хонид олошорно. Мүнөө бүхы хонидойнь 30 процентнь нэгэдэхи классай юм. Эдээнэй бэлшээриин газар илган таһалагданхай. Эдэ бэлшээридээ һэлгүүлэн хонидоо адуулдаг байна. Гадна, хусануудта ба нарин, нарибтар ноохотой хонидто нэмэлтэ тэжээл, концентрат эдюулэгдэнэ.

Мүнөө нэгэдэхи ба хоёрдохи классай хонид һайнаар таргалаа. Иигэжэ хонин һүрэгтэ ехэ анхарал хандуулһанай ашаар энэ колхоз жэл бүри ехэ ноохо абажа, олзо доход ехээр абадаг. Энэ жэл дундаа жэшээгээр хонин бүриһөө 3 килограмм ноохо абажа, уялгата тушаалгаһаа гадуур 3,5 тонно ноохо гүрэндэ тушааһан байна.

Өөһэдынгөө колхозуудта хонидые түрэл түрэлөөрнь илгажа, үүлтэрыень улам һайжаруулхын түлөө оролдохобди. Гэхэтэй хамта, мэргэжэлтэдэй заабари, эрилтэнүүдые колхозуудай хүтэлбэрилэгшэдэй ба хонишодой наринаар бэелүүлээ хадань хонин ажалаа түргэнөөр хүгжөөжэ шадахамнай лабтай.

Л. Буянтын, Дээдэ-Хэжэнгын зооветучастогые даагша.

Минии саашанхи зорилго

☆

Жигмид Бадмаева, Хориин аймагай Үдын сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхозой хонишон

☆ ☆

...ажалые бүхы хэмжээ- ...үгжөөхэ гэжэ колхозойн- ...эндэ би тон ехээр баяр- ...хонин ажал дээрэ үнэнэй, ...нэ колхозой байгуулагда- ...ойшо—20 шахуу жэлдэ хү- ...ээб.

...жэлнүүдэй турша соо хэды ...абажа, түлжүүлһэнээшье ...үб, тооень мартажархёоб. ...икын правительство намда ...бликын эрхим хонишон» гэ- ...дэтэ нэрэзэргэ олгоо.

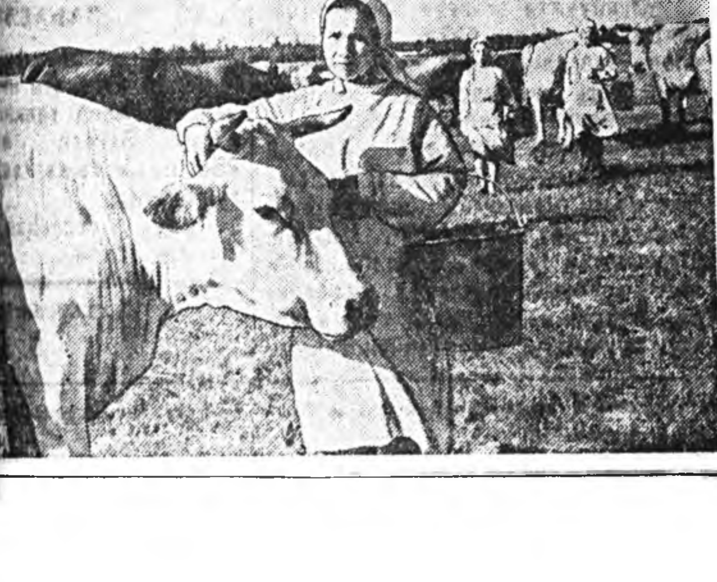
...саашанхи зорилго ямар ...

...артель 1953 оной хахад ...хонидойнгоо тоо толгойе гурба дахин олошоруулха ёһотой.

Иимэ богони болзор соо хонидойнгоо тоо толгойе яагаад гурба дахинаар олошоруулхаб, колхоздомнай тиимэ арга боломжонууд бии гээшэ гү?

Тиимэ даа, иимэ арга боломжонууд яһала бии. Жэшээнь, колхозой 12 ахалагша хонишод бидэнэрэй 2 жэл хахад соо отара бүхэнэйнгөө хонидые хэрбээ 800 толгойгоор олошоруулаа һаамнай, энэ уялга дүүргэгдэхэ юм. Гэбэшье, энэ хүдэлмэри нилээд хүндэ байна. 1953 оной июль болотор хонидоо хоёр дахин түрүүлхэ ёһотой байнабди. Отара бүхэндэмнай 250—300 эхэ хонид тоологдодог. Тиимэһээ отара бүхэнэй хонидой тоое 800 толгойгоор яагаад олошоруулха гээшэб?

Намда 300 толгой эхэ хонид ба мүн эды шэнээн хурьгад даалгагданхай. Би хонидоо хоёр түрүүлхын оронд 3 түрүүлжэ, 1953 оной июль болотор 900-һаа үсөөн бэшэ хурьга абаха хүсэлэнтэйб. Минии бодомжонууд иимэ байна.

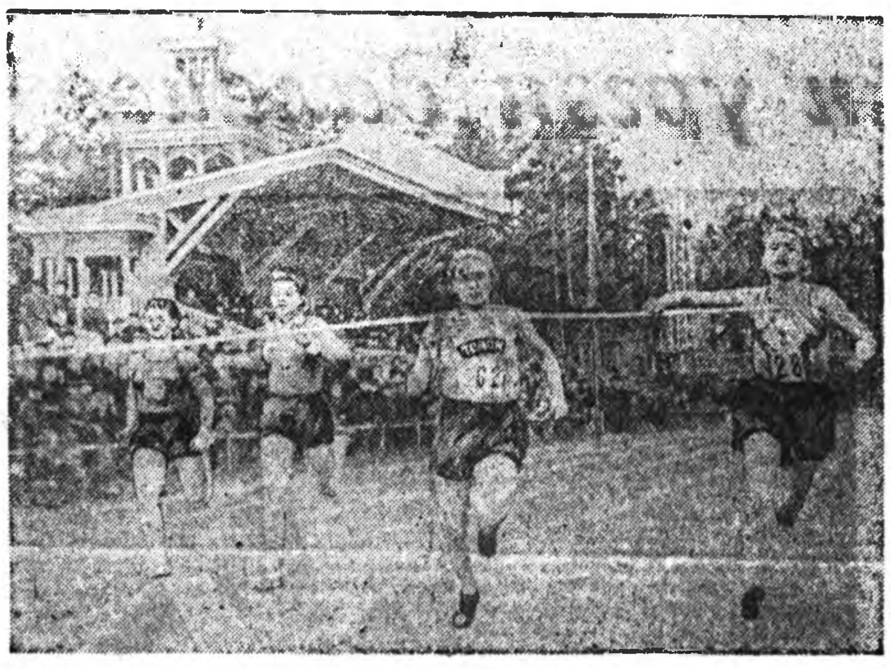
☆

Ярославска область. Некрасовска районой «Революци» гэжэ племенной совхоз костромской үүлтэрэй 500 гаран толгой үхэр малтай юм. Совхозой коллектив үнеэн бүриһөө 4000 килограмм һү абахын түлөө тэмсэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: совхозой эрхим һаалишадай нэгэн Е. Т. Семенкова сүүхэ соо 30 гаран килограмм һү үгэдэг Камчатка гэжэ үнеэнэй дэргэдэ байна.

ТАСС-эй фотохронико.

☆ ☆

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: колхозно физкультурнигуудай спартакиадада хабаадалсаһан Бурят-Монголой республикын түлөөлэгшэ Военкова (зүүн гарһаа) 100 метрын урилдаанда финиш дээрэ түрүүлэн ерэжэ ябана. **О. Зенкин фото.**

☆ ☆

Российска Федерациин физкультурнигуудай спартакиада

Сентябриин 9-эй үдэр мүрысөөнэй түрүүшын минутаһаа эхилэн шоссейнэ харгы дээрэ велосипедээр ба стадион дээрэ урилдалга, харайлга, шэдэлгэнүүдээр түрүү һууриин түлөө тэмсэл үргэлжэлбэ.

Тэрэ үдэр Бурят-Монголой автономно республикын команда бусадһаа үлүү һайн бэлэдхэлтэй байһанаа харуулаа.

Велосипедээр 25 километртэ эхэнэрнүүдэй урилдаанда Бурят-Монголой командын түлөөлэгшэ, колхозница Гармаева дистанциие 50 минута 25 секунда соо гаталан, час соо 30 километр түргэнтэйгээр гүйлгэжэ, түрүүшын һуурида гараһан байна.

Тэрэшэлэн Кобылкин, Артемов, Серебренников, Кондратьев гэгшэд составтай Бурят-Монголой республикын эрэшүүлэй команда 50 километрые 1 час 34 минута 32 секунда соо гүйлгэжэ гараад, мүн лэ түрүүлээ Энэ команда час соо 35 километр шахуу түргэнтэйгээр ябаһан болоно.

Хүнгэн атлетикээр 100 метрын урилдаанда, Бурят-Монголой түлөөлэгшэ Военкова 13,9 секунда соо, мүн энэ командаһаа Петров тус дистанциие 11,8 секунда соо гүйжэ гараа. Эдэнэр хоюулаа түрүүшын һууринуудые эзэлбэд.

800 метрын дистанциие 2 минута 10,6 секунда соо гүйжэ ерэһэн Бурят-Монголой командын түлөөлэгшэ Тугарин илажа гараа.

Гэхэтэй хамта диск шэдэлгэ ба ядро түлхилгэдэ болон гүйдэл дундаа үндэрые харайлгада эрэшүүлэй дундаһаа Бурят-Монголой команда шанда хүртэхэ түрүүшын нэгэшье һууриие эзэлжэ шадабагүй.

Новосибирскэ областиин түлөөлэгшэ Герасимова хамагһаа холо —26 метр 51 сантиметртэ диск шэдээ. Ядрое 11 метр 12 сантиметр холо түлхиһэн Гущин (Новосибирск) илаба.

Гүйдэл дундаа үндэрые харайлгаар Иркутска областиин спортсменка Копылова илаа. Тэрэ хадаа 140 сантиметрын үндэрые харайжа, һайн үрэ харуулба.

Велосипедээр урилдалга ба хүнгэн атлетикээр мүрысөөнүүд уржадар түрүүшынхиеэ эхилээ. Саашанхи үдэрнүүдтэ түрүү һууринуудые эзэлхын түлөө мүрысөөн бүри шангаар үнгэрхэ байһаниинь лабтай.

М. Иванов, спартакиадын главна судья.

Авиамодельнэ спортые саашадань хүгжөөхын түлөө

Жэл ерэхэ бүри манай Эхэ ороной авиамодельнэ спорт урган бэхижэнэ. Советскэ ороной залуу үетэндэ тэрэнэй айхабтар ехэ удхашанартай байһаниинь мэдээжэ. Авиамодельнэ хэрэг болбол агаарай океанай командирнуудые ба агаарай корабльнуудай инженернүүдые бэлэдхэхэ түрүүшын шата мүн. Манай элитэ летчигууд ба конструкторнууд —А. Покрышкин, И. Кожедуб, А. Молодчий, А. Яковлев, С. Ильюшин гэгшэдэй авиацида түрүүшынь алхам авиамоделизм байһан юм.

Эдир авиамоделистнүүд манай ороной элитэ лётчигууд ба конструкторнуудай жэшээгээр авиамоделизмые шудална. Тэдэнэр һургуулинуудай авиамодельнэ кружогуудта, лабораторинуудта, эдир технигүүдэй станцинуудта оролдосотойгоор һуралсана. Ороной эдир конструкторнуудай авиамодельнүүд ехэ һонирхолтой байдаг.

Авиамоделизм хадаа дэлхэйн бүмбэрсэгэй нэгэшье орондо иимэ үргэнөөр дэлгэржэ шадаагүй юм. Зуунжэлэй дүрбэнэй нэгэ хуби — багахан сагай турша соо советскэ авиамоделизм нэрэтэй түрэтэйгөөр хүгжэжэ ерээ. Московско авиамоделист Георгий Любушкинай модель 1951 оной июлиин 22-то 4600 метр үндэртэй 360 километр соо ниидэһэн байха юм.

Залуушуулые олоор хабаадуулан авиамодельнэ спортые эсэшэ сусашагүйгөөр саашадань хүгжөөхэ шухала.

Манай республика дотор, авиамоделизмые саашадань хүгжөөхэ зорилготойгоор, ДОСАВ-эй республиканска комитет болбол авиамоделистнүүдэй заочно клуб нээбэ. Тэдэнэр планернүүдэй ба самолёдуудай ямар ушарһаа ниидэдэг тухай, ямар байгуулгатай байһан тухайдань мэдэжэ абаха байна, тиин ниидэдэг модельнүүдые өөһэдөө байгуулжа, нааданууд ба мүрысөөндэ хабаацалсаха юм.

Республикын һургуулинуудай һурагшадһаа 1951 оной турша соо 73 хүнтэй инструктор-авиамоделистнүүдэй дүрбэн ондоо группа бэлэдхэгдээ. Һаяшаг ДОСАВ-эй республиканска комитедэй дэргэдэ инструктор-авиамоделистнүүдэй семинар боложо үнгэрөө. Тэндэ республикын 9 аймагуудһаа һурагшад байлсаба. Семинарай һүүлдэ хүдэлмэриин дүн гаргагдажа, эдэбхитэй нүхэдтэ ДОСАВ-эй республиканска комитедэй грамотанууд барюулагдаба. Тэдэнэй тоодо Кабанскын дунда һургуулиин һурагша нүхэр Н. К. Осипов, Мухаршэбэрэй дунда һургуулиин һурагша нүхэр В. А. Жираков, Бабушкинай дунда һургуулиин һурагша нүхэр Д. Н. Минько ба бусад бии.

«Бишыхан авиаци» байгуулагшадта советскэ арад, большевистскэ парти, агуу ехэ Сталин туйлай ехэ туһаламжа үзүүлдэг ба анхарал оролдолго гаргадаг байна. Тэрээндэнь харюу болгон, һургуулинуудта, пионернүүдэй байшангуудта, эдир технигүүдэй станцинуудта, үхибүүдэй гэрнүүдтэ авиамоделизм үргэнөөр дэлгэрүүлхэ уялгатайбди.

С. Зырянов.

ГАСТРОЛЬҺОО БУСАЖА ЕРЭБЭД

Гүрэнэй Ленинэй орденто Бурят-Монголой оперо ба баледэй театр Красноярск, Томскоор гастрольдо ябаһанаа паяхан бусажа ерээ.

Театр хоёр һара хахадай турша соо тус городуудта оперно ба балетнэ зүжэгүүдые харуулба. Томск городой ажалшад илангаяа һонирхожо хараа.

Гастролиин үедэ композиторнууд Долидзе ба Мураделиин оперо «Кето ба Котэ», композитор Чулакиин зохёоһон «Эдир залуу наһан» гэжэ балет театрын репертуарта шэнээр оруулагдаба. Мүн московско композитор С. Ряузовай «Гол нуга дээгүүр сасарһан гэрэл» гэжэ шэнэ балет зүбшэн хэлсэгдээ.

П. И. Чайковскиин «Елбэрэй хатан», «Евгений Онегин» ба тэрээнэй «Хун шубуута нуур» гэжэ балет, мүн А. Бородинай «Князь Игорь», А. Даргомыжскиин «Русалка», А. Рубинштейнэй «Демон» гэжэ оперонууд, гадна, советскэ композиторнуудай зохёоһон: Р. Глиэрэй «Улаан мак», М. Чулакиин «Эдир залуу наһан» —гэжэ баледүүд илангаяа амжалтатайгаар харуулагдаа.

«Улаан Туг» гэжэ Томско областной газетэ (1951 оной августын 18-най номерто), манай национальна кадрнуудай профессиональна мэргэжэлые үндэрөөр сэгнээ.

Н. Маторин, БМАССР-эй габьяата артист.

Ажалшадай бэшэгүүдһээ

Хэзээ хүдэлмэрилхэ локомобиль бэ?

Манай республикын олохон колхозууд мүнөө электричеcтвотэй боложо байна. Электрын хүсөөр хүдөө ажахын зарим хүдэлмэри хэгдэдэг болоһониинь мэдээжэ. Гэбэшье, Хэжэнгын аймагай Хэжэнгын сомоной Сталинай нэрэмжэтэ томодхогдоһон колхозой хүтэлбэрилэгшэд электрификациие тоолгүй.

Тус колхоз электростанцияа хүдэлгэхэ гэжэ үшөө нёдондо шамаа шэнэ локомобиль абаһан юм. Теэд, мүнөө хүрэтэр тэрэнээ тодхоолгүй. Локомобилёо тодхохо байрагүйбди гэжэ колхозой хүтэлбэрилэгшэд хэлэдэг. Энэнь үндэһэгүй зүйл гээшэ. Локомобилёо тодхохо гэр байра бариха гээ һаань, модоншье бии.

Иимэ шалтагааһаа шэнэ локомобилинь миин, жэбэржэ хэбтэнэ. Колхозой правлени ба партийна организаци локомобилёо хүдэлгэжэ, колхозоо электрын галаар гэрэлтүүлхэ хэрэгтэ анхаралаа табиха ёһотой.

Культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри мартагдашанхай

Хэжэнгын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ томодхогдоһон колхоздо культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри мартагдашанхай. Эндэхи уншалгын байшан (даагшань нүхэр Б. Гомбоев) хододоо хаалтагай байдаг.

Эндэ ерэжэ сүлөөтэй сагаа культурнаар үнгэргэхые ажалшадай ехэтэ хүсэбэшье, эрилтэнь дүүргэгдэнэгүй. Гадна, колхозниигуудай дунда лекци ба хөөрэлдөөнүүд үнгэргэгдэнэгүй.

Ц. Дамбаев.

Бүхы колхозуудаа киногоор хангаха

Закаменай аймагай холын зарим колхозуудай ажалшадта хаа на кино харуулагдана. Жэшээлхэдэ, Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз аймцентрһээ 40 гаран километрын хараанда байдаг юм. Тус колхоздо энэ жэлэй май һараһаа хойшо кино харуулагдаагүй.

Аймагай кинофикациин таһаг бүхы колхозуудые киногоор хангаха зэргэтэй.

Б. Батуев.

„Бурят-Монголой үнэндэ" бэшэһэнэй һүүлээр

„Газетэ, журналнуудые захигшадтань һаадгүй хүргэхэ"

Иимэ гаршагтайгаар манай газетын августын 7-ной номерто толилогдоһон статья соо Ториин аймагай колхозуудта газетэ, журналнуудые захигшадтань саг болзор соонь хүргэнэгүй гэжэ хэлэгдэһэн байгаа.

Манай редакцида ВКП(б)-гэй Ториин айкомой мэдээсэһэнэй ёһоор, статья соо заагдаһан баримтанууд зүб байба. Аймагай хэлхээ холбооной почтово контородо ба тэрээнэй отделенинүүдтэ почтальонуудай зүблөөн боложо, дутагдалнуудые усадхаха тусхай хэмжээнүүд хараалагдаа. Колхозой почтальонуудые морёор хангаха тухай колхозой түрүүлэгшэнэртэ ба эхин партийна организациин секретарьнуудта дурадхагдаһан байна.

„Ямар шалтагааһаа нобшорноб"

Гэһэн гаршагтай статья «Бурят-Монголой үнэн» газетын августын 18-най номерто толилогдоһон юм.

Статья соо Бичурын аймагай олонхи колхозуудта таряа хуряалгын хүдэлмэри хангалтагүйгөөр ябуулагдажа байна гэжэ хэлэгдэһэн байгаа.

Тус статья соо заагдаһан баримтанууд тодороо. Шэнэ ургаса хуряаха ба гүрэндэ таряа тушааха асуудал аймсоведэй гүйсэдкомой ба ВКП(б)-гэй айкомой бюрогой хамтын заседани дээрэ табигдажа, аймагай хүдөө ажахын таһагые даагшын уялгые дүүргэгшэ нүхэр Аширов болон ССCР-эй бэлэдхэлэй Министерствын аймагтахи түлөөлэгшэ нүхэр Песковой элидхэлнүүд шагнагдаад, тус асуудалаар тусхай тогтоол абтаа. Мүн Ждановай, Молотовой, Ленинэй ба Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозуудай түрүүлэгшэнэрэй тоосоото элидхэлнүүд соносогдожо, аймагай колхозуудта ургаса хуряалга ба гүрэндэ таряа тушаалгые богони болзор соо дүүргэхэ хэмжээнүүд абтаа,—гэжэ манай редакцида Бичурын аймсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Манинов мэдээсэбэ.

Аполлон ШАДАЕВ.

Алексейн үргэн далайса

Аймаг соогоо томодхогдоһон колхозуудай нэгэниинь болохо Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой тарьяанажалай дүрбэдэхи бригадын эрхим хажуурша Алексей Петрович Трусов үнгэрэгшэ жэлдэ республикын һураг суута эрхим хажууршадтай мүрысөөд, тэдэнэрые хүсэжэ ядаад байхадаа, «хүндэ булигдаха гээшэ яагаа жэгтэй юм! Гомодолто хүн гурба туршагша. Хойто жэлдэ һайн бэлэдхэлтэйгээр оролсоод үзэхэ болоо» гэжэ ой ухаандаа бухөөр халуугаа һэн.

Алексей Петрович энэ жэлдэ эртэ хабарһаа эхилэн, эритэ зэмсэгээ түхеэржэ оробо. Хажуураа бэхи зохид гэгшээр эшэлээд, эрииень хурсаар дабтаад, ханадаа аятайханаар үлгэжэрхёо һэн.

Үбһэ хуряалгын болзорой дүтэлхэ бүри Алексей Петровичын нойр хүрэхэеэ болижо, урилдаанда табигдахаяа байһан хурдан хүлэг шэнги бэень хүнгэн болобо. Ханада үлгөөтэй байһан табан һөөм хэмжүүртэй хажуураа харахадаа «ямар оньһон аргаар ехэ хүсые бага хүсөөр диилэжэ, республикынгаа һураг суута эрхим хажууршадаар мүрысэжэ, барилдаанай баруун захын байе, урилдаанай урда захые эзэлжэ үзэхэмни ааб» гэжэ бодолгото болодог һэн.

Үни удаанай хүлеэһэн харюусалгата үдэр ерэбэ. Алексей Петрович үглөөнэй эгсэ дүрбэн сагта гэнтэ һэреэдхибэ. Газаа үшөө бүрүүл. Эргэ бодоһон колхознигуудай харгы замаар ябахань үдхэн манан соогуур һүүдэр шэнгеэр һүүдэгэд гэжэ харагдана.

Энэ үглөөгүүр ганса Алексей Петрович эртэ бодоо бэшэ, харин ниитынгээ адуу малда тэжээлэй бата бэхи база байгуулхые хүсэһэн колхознигууд тэрээн шэнги унтаха нойроо мартан, ажал хүдэлмэридөө эртэлэн гараһан юм.

* * *

Хайшаашье харахада стол шэнги тэб тэгшэ уужам тала ногоорно. Байкал далай шадар байһан үргэн тала дээрэ аруу таруу һөөг бургааһан, хартаганаан харагдана.

Хирэ болод гээд лэ хажуур лабаадхадһан «гэлин-галин» гэһэн абяан соностожо, үглөөнэй аали һонор байдалые һэргээнэ. Эндэ Алексей Петровичын мүнгэлиг үнгэтэй хажуурынь наранай туяада ялагас гэнэ. Сэл хүхэ үбһэ ногооноһоо хоншуухан үнэр анхилна. Элдэб үнгын эрбээхэйнүүд элин-халин ниидэнэ. Алексей Петрович хажуураа түргэ түргэн бэшэ, харин нэгэ жэгдэхэнээр далайжа, ехэ ехээр эдюулэн, холо алхан сабшана. Наранай гараадүйдэ зарим колхознигуудай ажалдаа гарахадань Алексей Петрович хахад гектар шахуу талмай сабшажархиһан байдаг.

Энэ колхозой гурбадахи бригадын хажууршан комсомолец Виктор Михайлов Волкова хоёр Алексей Петровичын үндэр бүтээсэтэй хүдэлмэритэйнь танилсан, дүй дүршэлыень халан абаха зорилготой ерээ һэн.

—Алексей Петрович яагаашье эртэшэ хүн гээшэб! Хүнэй үдэр соо хэхэ нормые үшөө наранай гараадүйдэ дүүргэжэрхёод байхыень харыш! — гэжэ Виктор гайхан дуугарба.

— Тиимэ... зарим хүнүүдэй оро дэбисхэр дээрээ зүүдэлжэ хэбтэхэ үедэнь Алексей Петрович үни хада ажалдаа гаранхай байдаг. Иигэжэ, унаһан малгайгаа абаха забдагүй хүдэлмэрилөөгүй һаа, адуу малдаа гүйсэд хүрэхэ тэжээл бэлэдхэжэ шадагдаха аал?

—Зүб даа, зүб! Ажал хүдэлмэриие халуун саг дээрэнь шангаханаар эмиреэдхибэл, бүхэли жэл соогоо садхалан һуудаг бшуу. Харал даа, хажуураа улаарнь долёолгон, ямар арюуханаар сабшана гээшэб!—гэжэ Виктор дуугаран, мүрыень алхасаараа хэмжэжэ үзөөд, — үргэниинь хоёр метрһээ үлүү байнал. Иимэл хадаа үдэрһөө үдэртэ 4—5 нормо дүүргэдэг ха даа.

—Тиимэ! Бидэ хоёр колхоз дээрээ эрхим хажууршад болохо хүсэлэнтэйбди. Теэд, Алексей Петровичын хахадтаншье хүрэхэгүй хабди,—гэжэ Волкован сэдьхэлээ хүлэлгэн дуугарна.

Алексей Петрович мүрөө гарахатайгаа сасуу ерэжэ амаршалаад:

—Зай, та хоёр хайшаа зорибот? —гэжэ яаралтайгаар асууба.

— Ямар хүлтэй гартай хадаа ажал дээрээ абтай жэбтэйгээр хүдэлмэрилнэ ааб гэжэ бидэ хоёр һонирхон зорюута ерэбэбди,—гээд хажуурынь далайжа үзөөд, Виктор:—У—у! Яагаа үлэрөөр эшэлэгдэһэн хажуур гээшэб! Хоёр гурбан һөөмөөр эдюулжэ боломорр байнал. Нам шэнги хүнэй сабшажа шадахаар бэшэ,—гэжэ хэлэбэ.

— Хажуурайнгаа эдисые оложо далайха хэрэгтэй юм.

—Хайшан гээд!—гэжэ Виктор һонирхон асуугаад, сабшаад үзэнэ.

— Ямаршье ажал хүдэлмэридэ оньһон арга хэрэгтэй юм. Тиимэ аргатай болоо һаа, хүдэлмэри ульгамаар бүтэдэг, бэедэ амар байдаг. Жэшээлхэдэ, ногооe эльбээргэ руунь хажуурайнгаа хурса эри дээгүүр аятайханаар гүйлгэн сабшахада ногоон ехэ бэлэхэнээр отологдодог,—гэжэ Алексей Петрович хэлээд, тамхи саарһанда орёожо татаха зуураа,—би үглөөгүүр эдихэ хоолоо Елена Леонтьевнада бэлдүүлэгшэб. Үглөөнэй дүрбэн сагта нэгэ хэмдээ бодоод, ажал дээрээ табан сагта байгшаб. Хүдэлмэридөө үлүү һаад ушаруулхагүйн тула эн мүрөө бүтүүлэн, 300 метр шахуу утаар мүрлэдэгби. Мүрөө үргэнөөр, хоёр метр үлүүтэйгээр далайдаг, 20—30 сантиметрээр эдюулдэг байхаб. Хажуураа һайн гэгшээр харласа дабтажархибал, үбһэ ногооной узуураар уһан шэнгеэр гүйдэг юм. Үдэрэй шатама халуунда хоёр часай хугасаа соо бэеэ амаруулаад, үдэшэниинь боро хараа таһарса сабшадагби. Ажалаа тон һайнаар эмхидхээд, сагаа мнин хиидэ хаянгүй ажаллаад байбал, ажал дээрээ амжалта туйлангүй яахаб.—гэжэ хоёр залуу хажууршанда һургаал болгон хэлэжэ үгэбэ.

— Алексей Петрович, тон зүб хэлэнэт? Танай энэ дүй дүршэлые ажал дээрээ хэрэглэн, адуу малдаа тэжээл элбэг дэлбэгээр бэлдэхые оролдохобди, — гэжэ Виктор үнэн зүрхэнһөө хэлээд, һанаа сэдьхэл дүүрэн ажалдаа бусаба.

* * *

Аяма бүгшэм халуун үдэр тохёолдобо. Баруун урда зүгһөө Байкал далайн һэрюун һэбшээн һэршэгэнэн үлеэжэ, Алексей Петровичын үргэн сээжыень аятай зохидоор һэрюусүүлнэ,

Энэ үедэ дүрбэдэхи бригадын бригадир Иннокентий Матвеевич Дранкин гэгшэ мотоциклаар ерэжэ буугаад. Алексей Петровичын сабшажа байһан талмайе хэмжээд, үгэ дуушье гарангүй мотоциклаа унаад, үбһэшэнэй отог байра тээшэ бурд гэшэбэ.

Колхознигуудай хүхюун энеэдэн үбһэшэдэй отог тээһээ соносогдоно. Тала хээрын сабшалан дээгүүр табхар тарган бухалнууд тала зайгүй жэрынэ. Агротехникын заабаряар дүй дүршэл ехэтэй лутоводуудай сабшалангаа уһалһанай, шэбхын шүүһээр үтэгжүүлһэнэй ашаар эды шэнээн бухал табигдан жэрыбэ ха юм,—гэжэ шэбшэн ябаһаар Алексей Петрович отог байрадаа хүрэжэ ерэбэ.

Бригадир Иннокентий Матвеевич Трусовые угтан ерээд:

—Ажалай амжалтаар амаршалнаб!—гэжэ хүхюунээр дуугараад, томохон гарга баруун мүр дээрэнь «пас» байса табижархина.

—Ямар амжалтаяа хэлэбэт? — гэжэ нүхэр Трусов гайхангяар асууба.

— Үглөөнһөө үдэрэй тэн болотор сабшаһан талмайетнай хэмжээд үзэхэдэм 1,30 гектар боложо байбал! Республика соо һураг суута эрхим хажууршан Трусов үдэр бүхэндэ хоёр гектарһаа дээшэ сабшана гэжэ толилогдоод ябана, — гэжэ газетэ дээрэ хургаараа заагаад,—зай, шиниимни рекорд сохихо саг ерэбэ бэшэ гү? Энэ «Сокольники» гэжэ сабшалангай талмай дээрэ үдэшэ болотор хаба шадалаа туршаад үзэлши!—гэжэ бригадир дурадхаба.

* * *

Алексей Петрович бэеэ шангадхажа, хажуурайнгаа эдисые ехэдхэн, далайсаяа түргэдхэбэ. Хажуурынь мүндэгэр бутын толгой дээгүүр һолжорон, дүршэл ехэтэй парикмахерай хайша шэнги нэгэ жэгдэхэнээр хиргана. Алексей Петровичын нэгэтэ мэдэн гэхэдэнь наран уулын саана һуужа, гэгээн үдэр бүүдышэбэ.

Үргэн дэлхэй һүн сагаан манаар хушагдан, юумэ томоолжо харамаар бэшэ болобо. Дууша шубуухайнууд хүхюун хүгжэмөө хуряан, уурхайнуудтаа шэнгэнэ.

Алексей Петрович ажал хүдэлмэрэе үшөөшье саашань үргэлжэлхэ һаналтай байбашье һаа, гэртээ бусаха баатай боложо, хажуураа аятайханаар аршажархёод, «республикын эрхим хажууршадай амжалтада хүргэжэ шадаагүй байшаба хаб даа»,—гэжэ дурата дурагүйгөөр гэр тээшээ гэшхэлбэ.

* * *

Алексей Петрович хойто үглөөниинь мүн лэ эртэлэн бодоод, ондоо газарта сабшаба. Үглөөнэй үдхэн манан газар дээгүүр уурал һаарал татаһаар, уула өөдэ һолжорно.

Энэ үедэ бригадир Дранкинай мотоциклаараа хадаһаа бууһан һалхиншуу табилуулжа ябаад харан гэхэдэнь Алексей Петровичын сагаан самсань манан соогуур сайбалзан харагдана.

— Ажалай үндэр амжалтаар амаршалнаб!—гэжэ бригадир нүхэр Трусовай баруун гарые шанга бариха зуураа, — үнгэрэгшэ үдэр сабшаһаниинетнай комиссяар хэмжээд үзэхэдэмнай 2,37 гектар боложо байбал. Республика соохи һураг суута эрхим хажууршанай нэгэниинь болобош, Алексей Петрович, баясанам! Энэ амжалтаяа һуладхангүй, ажал дээрээ бүри үндэр бүтээсэ туйлахыешни хүсэнэб,—гээд, ехэ илдам дулаанаар хараад зогсоно.

Алексей Петрович үгэ дуугүй, толгойгоо хүдэлгэн байха зуураа, —танай дурадхалые дүүрэн зүбшөөжэ абанаб,—гэбэ.

Республикын эрхим хажууршалай нэгэниинь боложо байгаа Алексей Петровичын хэлэһэн үгэнь хэрэгһээ хэзээшье хагасадаггүй юм. Нэгэ һарын турша соо 40 гаран гектар талмай сабшажа, 400 центнер үбһэ колхоздоо тушааба.

Алексей Петрович залуу хажууршадтаа өөрынгөө дүй дүршэл тухай хододоо хөөрэжэ байдаг юм. Тиимэһээ илангаяа энэ жэлэй хугасаа соо эрхим хажууршад олошороо. Комсомолец Виктор Михайлов, Мусонова, Н. Трусова, П. Елезова, Волкова гэгшэд социалистическэ мүрысөөндэ хабаадалсан Алексей Петровичын халуун туһаламжаар үдэрһөө үдэртэ хоёр—хоёр нормо дүүргэнэ.

Кабанскын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой эрхим хажууршад эсэн сусангүй хүдэлмэрилжэ, ажалай иимэ бүтээсэ туйлан, ниитынгээ адуу малда тэжээлэй бата бэхи база саг болзор соонь байгуулаа. Энэ жэлдэ адуу малаа шэмэ һайнтай үбһэ тэжээлээр дүүрэн хангабашье, үбһэнэй валова суглуулгые 100 процентһээ бүри дээшэлүүлхын тулада үргэн ехэ сабшалан дээрээ ажаллаһаар байна.

Советскэ правительственна делегаци София ерэбэ

СОФИЯ, сентябриин 8. (ТАСС). Болгариин сүлөөлэгдэһөөр 7 жэлэй ойе һайндэрлэлгэдэ хабаадахын тула советскэ правительственна делегаци София ерэбэ Делегациин толгойлогшо—СССР-эй Сэрэгэй Министрын орлогшо, Советскэ Союзай Маршал В. Д. Соколовский, делегациин гэшүүд—СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй Министрын орлогшо А. Е. Богомолов ба СССР-һээ Болгариин Арадай Республикада байгаа посол М. Ф. Бодров.

Болгариин Арадай Республикын правительствын гэшүүд, Болгарска коммунистическэ партиин ЦК-гэй генеральна секретарь ба министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ Вылко Червенков түрүүтэй Болгарска коммунистическэ партиин ЦК-гэй политбюрогой гэшүүд, Хитадай, Чехословакиин, Румыниин, Венгриин ба демократическа ондоо гүрэнүүдэй дипломатическа түлөөлэлгэтэ зургаануудай толгойлогшод, городской арадай Соведэй ба столицын олониитын түлөөлэгшэд советскэ правительственна делегациие аэродром дээрэ угтаба.

Делегациие угтаха үедэ, Советскэ Союзай ба Болгариин Арадай Республикын гүрэнэй гимннүүд дуулагдаа, мүн хүндэтэ харуул жагсаагдаа. Аэродром советскэ ба болгарска тугуудаар шэмэглэгдэнхэй байба.

Болгариие Советскэ Армиин сүлөөлһөөр 7 жэлэй ойдо зорюулагдаһан баярай суглаан Софида болобо

СОФИЯ, сентябриин 8. (ТАСС). Болгариие фашистска богоолшолгоһоо сүлөөлһөөр 7 жэлэй ойдо зорюулагдаһан баярай суглаан мүнөө үдэшэ арадай театр соо болоо.

Ороной партийна, гүрэнэй ба ниитын элитэ ехэ ажал-ябуулагшад, үйлэдбэриин ба хүдөө ажахын түрүүшүүл, наукын ба культурын түлөөлэгшэд, арадай армиин офицернүүд ба солдадууд, Софияда байхаар түлөөлэгдэһэн дипломатическа корпусой гэшүүд, гадаадын айлшад театрын һайндэрэйхеэр шэмэглэгдэһэн зал соо сугларба.

БКП-гэй ЦК-гэй генеральна секретарь ба министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ Вылко Червенков түрүүтэй парти ба правительствын хүтэлбэрилэгшэд, Советскэ Союзай Маршал В. Д. Соколовский түрүүтэй советскэ правительственна делегаци, демократическа гүрэнүүдэй правительственна делегацинууд президиумэй столдо ерэбэ. Зал соо сугларһан бүхы хүнүүд тэдэниие нэрьемэ, удаан замхашагүй альгаташалгаар угтаа. «Сталин!», «ВКП(б)!», «Сталин — эб найрамдал» гэһэн шанга хашхаралдаанууд болоо.

БКП-гэй ЦК-гэй секретарь Иван Райков баярай суглаа нээгээ.

Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ, БКП-гэй ЦК-гэй генеральна секретарь Вылко Червенков Болгариин сүлөөлэгдэһөөр 7 жэлэй ой тухай элидхэл хэбэ. Тэрэ хадаа болгарска арадай хүсэн түгэлдэр хани ба хамгаалагша — Советскэ Союзай угаа һайн һайхан туһаламжын ашаар Болгарида бэелүүлэгдэжэ байгаа социалистическэ амгалан байгуулалтын амжалтануудые тэмдэглээ. Вылко Червенковэй элидхэл хадаа эб найрамдалай агуухэ туг баригша, арадуудай вождь И. В. Сталинай хүндэлэлдэ, болгаро-советскэ эбдэршэгүй хани барисаанай хүндэлэлдэ, Болгарска коммунистическэ партиин хүндэлэлдэ нэрьемэ альгаташалгаар угтагдаа.

Советскэ правительственна делегациин толгойлогшо Советскэ Союзай Маршал В. Д. Соколовскиин хэлэһэн үгэ нэрьемэ альгаташалгаар ба овацияар тэмдэглэгдэбэ.

Хитадай Арадай Республикын делегациин толгойлогшо, Хитадай Арадай Республикаһаа Болгарида байгаа посол Цао Сянжень, Польско правительственна делегациин толгойлогшо, Польско хүдэлмэришэнэй нэгэдэмэл партиин политбюрогой гэшүүн ба министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшын орлогшо Александр Завадский, Болгариин сүлөөлэгдэһөөр 7 жэлэй ойе һайндэрлэлгэдэ ерэһэн демократическа гүрэнүүдэй правительственна делегацинуудай бусад түлөөлэгшэд амаршалгын үгэ хэлэбэд.

Баярай суглаанда хабаадагшад бүхы прогрессивнэ хүн түрэлтэнэй гениальна багша ба вождь, болгарска арадай эрхим хани, хамгаалагша И. В. Сталинда эльгээхэ амаршалгые угаа ехэ дэбжэлтэтэйгээр баталан абаа.

КОРЕЯДЭХИ СОБЫТИНУУ

АРАДАЙ АРМИИН ГЛАВНА КОМАНДОВАНИИН МЭ

ПХЕНЬЯН, сентябриин 8. (ТАСС). Корейскэ Арадай армиин соединенинүүд Хитадай арадай һайндуратанай частьнуудтай нигта хани харилсаатай ябажа, бүхы фронтнууд дээрэ американо-английска интервентнүүдэй сэрэгүүдэй ба лисынмановска армиин частьнуудай добтолгонуудые гэдэргэнь сохижо үргэлжэлөөд, тэдээндэ гээлтэ хоролтонуудые ушаруулжа байна гэжэ Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын Арадай армиин Главна командовани мүнөөдэр мэдээсэбэ.

Мүнөөдэр Арадай армиин зенитнэ частьнууд ба дайсанай самолёдуудые агнан буудагшад болбол Аньчжу, Вонсан, Синмак ба Сариволь городуудые зэрлиг муухайгаар бомбодолгодо хабаадаһан дайсанай 4 самолёдые унагаагаа.

ПХЕНЬЯН, сентябриин 9. (ТАСС). Бүхы фронтнууд дээрэ Корейскэ Арадай армиин соединенинүүд Хитадай арадай һ… танай частьнуудтай нигта … рилсаатай ябажа, дайсанай … толгонуудые гэдэргэнь со… рээндэ ехэ гээлтэ хорол… ушаруулжа байна гэжэ К… Арадай-Демократическа … ликын Арадай армиин Гл… мандовани мүнөөдэр мэд…

Үсэгэлдэр зүүн эрьеын … Арадай армиин частьнууд … Вонсанай уһанда нэбтэрэ… ба амгалан һуурин газ… артиллереэр зэрлиг му… буудаһан дайсанай нэгэ … лиие шэнгээгээ.

Мүнөөдэр Арадай арми… нитнэ частьнууд ба дайса… молёдуудые агнан буу… отрядууд дайсанай 5 само… гаагаа, тэрэ самолёдууд … най, Хванчжугай, Нам… Вонсанай районуудые зэр… хайгаар бомбодоһон ба … доор буудаһан байна.

Сан-Францискода болоһон конференци… советскэ делегациин толгойлогшо А. А. Громыко пресс-конференци хэб…

САН-ФРАНЦИСКО, сентябриин 8. (ТАСС). Сан-Францискода болоһон конференцидэ хабаадаһан советскэ делегациин толгойлогшо А. А. Громыкын пресс-конференци мүнөөдэр болобо. Советскэ түлөөлэгшэ болбол 300 корреспондентнүүдэй сугларaад байхада мэдүүлгэ хэжэ, Японитой баталха эбэй договор тушаа американо-английска проектдэ сэгнэлтэ үгэбэ.

Энэ проект хадаа японско милитаризмые толгойгоо үргэхын аргагүй болголгын, Азиин ба Дальна Востогой бүхы орону… найрамдал ба аюулгүй … хангалгын, японско агресс… хидоһон арадуудай зүб … дые хангалгын, тиихэтэй … Япониин суверенитедэй б… даахе байдалай һэргээг… дал хангалгын үндэһэн … шадахагүй байна гэжэ … хэлээ.

Уласхоорондын хэлсээ… ришэжэ Японидо эбэй нэг… договор баадхаһан бүхы … харюусалгые нүхэр Гром… ба.

Японитой баталха эбэй договорой американска п… тухай Индиин компартиин ЦК-гэй секретариадай м…

ДЕЛИ, сентябриин 6. (ТАСС). «Свадхината» газетэ Японитой баталха эбэй договорой американска проект тухай Индиин коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй секретариадай мэдүүлгэ толилбо, тэрээн соонь иигэжэ хэлэгдэнэ:

«Японитой баталха эбэй договорой дурадхагдаһан американска проектые бүхы дэлхэйн демократическа олониитэ ямар ушарһаа буруушаагааб гэхэдэ, энэ проектын гансахан зорилгонь Японидо американска зонхилолго тогтоохо, Япониие Дальна Восток дээрэ американска зонхилолгын база болгохо, Советскэ Союзда, арадай Хитадта ба корейскэ арадта эсэргүү агрессивнэ дайнда Япониин хүнүүдэй ба бусад ресурснуудые ашаглаха ябадал болоно.

Индиин коммунистическэ парти Японитой баталха эбэй договорой американска проектдэ гар табихагүй гэһэн индийскэ правительствын шиидхэбэриие һайшаана. Гэбэшье, Индиин коммунистическэ парти болбол Японитой баталха эбэй договорой американска проект тухай индийскэ правительствын толилһон мэдүүлгэнь энэ проектын аюултай ба агрессивнэ шэнжэ шанарые элирүүлнэгүй гэжэ ехэ сошордолтойгоор тэмдэглэнэ».

Индийскэ правительствын мэдүүлгэнь Япониин зэбсэгтэ … нүүдые хизаарлаха тухай … лые дуугай тойрон гара… Индиин компартиин ЦК-г… тариат заана.

«Индиин правительство … до зэбсэгтэ хүсэнүүдээ б… ха гэһэн американецуудай … шалгые буруушаагаа. … хэрбээ Япони «бодото … гүрэн болоо һаа», «өөр… гаалалта тухай пактые х… саата ямаршье гүрэнтэй … эрхэтэй юм» гэжэ мэдүү… хэлэгдэнэ.

Индиин правительствын … бодолдохи энэ һайн ба м… нүүдынь гэнтын хэрэг б… Хархис этэгээдүүдэй хүсэ… эндэ харагдана, тэдэнэр … американска сэрэгэй түсэ… диин нэгэдэхые хүсэнэ.

Сан-Францискодахи ко… дэ хабаадажа, Японитой … эбэй демократическа ба … вор баталхын түлөө демо… ка бусад оронуудтай … тэмсэхын орондо Индии… тельство халаа энэ конф… хабаадахагүй, мүн Япони… даанхай гүрэн болоходонь … тэй хоёр талын договор … гэжэ мэдүүлһэн байна. И… тика эб найрамдалай тү… сэжэ байгаа хүсэнүүдэй … хэл гаргалгадань һаад …

Сан-Францискодахи конференци дүүр…

САН-ФРАНЦИСКО, сентябриин 8. (ТАСС). Японитой баталха «эбэй договор» гэдэгые баталалгаар мүнөөдэр Сан-Францискодахи конференци дүүрээ.

Японидо эсэргүү дайнда бэеэрээ хабаадаагүй ба энэ оронһоо хэдэн мянгаад километр холо байһан хэдэ хэдэн оронууд договорой американо-английска проектдэ гар табиба.

Эб найрамдалай догов… харин дай бэлэдхэлгын до… лохо американецуудай б… энэ договорые эрид бур… Советскэ Союзай, Польш… хословакиин делегацину… ни дээрэ байгаагүй.

Азиатскэ ехэ оронууд… нииншье Сан-Францисков… говор баталалгада хаба… мэдээжэ.

Югославида румынска ното барюулагдаба

БУХАРЕСТ, сентябриин 7. (ТАСС). Румынска Арадай Республикын гадаадын хэрэгүүдэй Министерство Румынида Югославиин хэрэгүүдые эрхилхэ этигэмжэтэдэ протестын ното дамжуулан үгэбэ.

Румынска Арадай Республикын правительство болбол югославска пограничнигуудай провокационно ябуулгануудта эсэргүү протест нэгэнтэбэшэ хэһэн байһа гэжэ ното соонь заагдана. 1951 оной сентябриин 5-да югославска зэбсэгтэ бүлэг пограничнигууд ба энгэй хэдэн хүнүүд Румынска Арадай Республикын территоридо нэбтэрэн ороо. Румынска пограничнигуудай һануулгада харюу болгон, югославска талаһаа буудаба. Добтолгын позици эзэлээд, югославска 3 рото хэдэн часай турша дотор румынска пограничнигуудые буудаба. Энэ бандитска … үедэ румынска ефрейтор … Василе Русу алагдаа. …

Румынска Арадай Ре… правительство агрессивн… да эсэргүү эрид протест … энээнэй түлөө бүхы хар… югославска правительств… но.

ЗАҺАБАРИ

Манай газетын сентяб… номерой нэгэдэхи нюур… доһон «Герой танкист» … лэгэй 5-дахи мүрэй … «Багша...» гэжэ баһа … гүйнабди.

Алдуу гаргаһаа … хэмжээ абтаа.

Харюусалгата р…

Б. А. О…

Адрес редакции Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—23, заместителя редактора—7-85, отв. секретаря—3-23. Отделов: партийной жизни, культуры и быта—4-52, сельскохозяйственн… промышленности—6-84, мест. информации и писем—6-84. Для междугородных переговоров—16.

Н—03679. Типография Управления полиграфической промышленности, издательств и книжной торговли при Совете Министров БМАССР.